

KULTŪRA IR KRIKŠČIONYBĖ

Dr. A. Maceinos paskaitos, skaitytos Studijų Savaitėje
Vokietijoje 1961. 8. 11, santraukaKultūra, Bažnyčia ir
krikščionis

Šios problemos esmė glūdi klausime: kas yra kultūra Kristaus įsteigtoje ir Bažnyčios vykdomoje Dievo Karalystėje: istorinė atsiktinomybė ar esminė būtinybė?

Istoriškai šis klausimas atsakomas labai lengvai. Senovinės kultūros perteikimas romanų, germanų, slavų ir baltų tautoms yra neatskiriama susijęs su Krikščionybės plitimu Europos žemyne. Krikščionybės istorinės sąjios su kultūra yra tokios ankštos, kad šiandien net baiminamasi, ar jos nekenkia Evangelijos plitimui kitų, neeuropinių kultūrų kraštuose. Subjektyviai taip pat šis klausimas yra sprendžiamas lengvai. Kiekvienas krikščionis visus savo veiksmus turi pašvęsti antgamtinė intencija, nes Dievo garbė yra krikščioniškojo buvimas būdas, todėl visi krikščionio darbai turi būti paversti garbinamaisiais veiksmais. Kultūrinė veikla čia nesudaro jokios išimties. Bažnyčia visada smerkė vidinį krikščionio pasidalinimą, kai jis šešias dienas yra kultūrininkas, o tik sekmadienį religininkas. Krikščionio būtis, perkeista Krikšto sakramentu, turi jame reikštis visą laiką ir visose aplinkybėse. Šia prasme kultūrinė veikla, pašvęsta kilnia intencija, gali būti kelias į išganymą.

Dievo Karalystė ir kultūra

Tačiau čia mums rūpi ne istorinis ir ne subjektyvinis krikščionio nusistatymas, bet pačios kultūros kūrinių reikšmė Dievo Karalystėje, būtent: kokios objektyvinės vertės turi kultūriniai žmonijos laimėjimai Dievo Karalystei žemėje kurti? Tai ypač svarbu yra mūsų laikais, kada pasauliečiai yra pakviesti apaštalausti, nes šis apaštalaivimas esmėje yra ne kas kita, kaip kultūrinė pasauliečių veikla pasaulyje. Ką tad reiškia, jeigu krikščionis kuria kultūrą? Kokiu būdu gali įvykti pasaulio palenkinimas Kristui kaip Galvai kultūrinei veiklai?

Tarp kultūros ir religijos esama labai gilaus ryšio ta prasme, kad kultūra tarnauja religijai kaip istorinio reikšimosi priemonė. Religija savų reikšimosi formų neturi. Religinės tiesos, religinė organizacija, religinis kultas yra visados apvelkami kultūriniais pavaldais. Gali būti kultūra be religijos, kaip tai šiandien regime komunizme, bet negali būti religijos be kultūros. Religija nėra kultūros padaras, kaip siela nėra kūno padaras. Bet religija negali be kultūros reikštis, kaip siela negali reikštis be kūno. Žmogus yra religingas pačia savo esme, ir šio savo esminio religingumo jis niekad negali prarasti. Bet jeigu žmogus yra labai primityvus kultūros atžvilgiu, tai jo religingumas bus taip pat primityvus. "Barbariškoje tautoje ir religija yra barbariška" (St. Šalkauskis).

Paruošianti Viešpačiui kelia

Šis prigimtas, bet labai gilus ryšys tarp religijos ir kultūros atskleidžia mums du dalykus: 1.

tobula religija reikalauja ir tobulos kultūros. Laiko pilnybė, apie kurią kalba Evangelija, reiškia kultūrinį žmonijos pasiruošimą priimti Dieviškąjį Apreiškimą. Be graikų filosofijos Krikščionybės dogmų suvokimas ir jų formulavimas būtų buvęs neįmanomas. — 2. Religija niekad negali pralenkti kultūros išsivystymo. Kultūra, kaip istorinė religijos reikšimosi forma, visados eina priekyje, nes ji turi, kaip šv. Jonas Krikštytojas, paruošti Viešpačiui kelią.

Priekinėse kultūros pozicijose

Iš to plaukia dvi praktiškos ir labai svarbios išvados: 1. vidinis kultūros ir religijos ryšys įpareigoja krikščionį būti kuo energingiausiu kultūros kūrėju. Juk jeigu krikščionybė yra tobuliausia religija, tai krikščionys turi sukurti jos reikšimui istorijoje kuo tobuliausių formų. Jie neturi laukti, kol kiti — nekrikščionys arba antikrikščionys — šių formų sukurs, nes nekrikščionių kuriamą kultūrą tik labai sunkiai galės susiderinti su dieviškuoju Krikščionybės turiniu. — 2. Krikščionys turi stovėti pirmosiose kultūrinės kūrybos eilėse, nes kultūrinis religijos atsilikimas padaro nebegalimą Evangelijos skleidimą pasaulyje. Kultūra juk nėra sustingęs dalykas: ji kinta ir išsivysto. Jei religija atsilieka nuo kultūros išsivystymo, jos išraiškos priemonės pasidaro sunkiai suvokiamos arba net visiškai nesuvokiamos naujoms generacijoms, kurios šiuo kultūrinio išsivystymo gyvena. Klaida yra manyti, kad Evangelija yra perteikiama vieną kartą visam laikui: ji turi būti perteikiama kiekvieną kartą iš naujo, — kiekvienai naujai epochai, naujai tautai, net kiekvienai naujai generacijai. Bet kaip gi ši nauja epocha, tauta ar generacija galės Evangeliją priimti ir ją gyventi, jei Evangelija ateis pas ją, apsisiautusi visiškai svetimu ir atgyventu kultūrinio drabužiu? Žengti ranka rankon su kultūros išsivystymu tad yra ne kokio nors prestižo reikalas, bet Kristaus įpareigojimas skelbti Evangeliją kiekvienam sutvėrimui.

Kultūrinis vadovavimas

Krikščionybės atsilikimas nuo naujosios kultūros yra pagrindas, kodėl naujoji istorija nutolo nuo Bažnyčios. Nuo rennesanso Bažnyčia yra paleidusi kultūrinės kūrybos vadovavimą iš savo rankų, ir šis paleidimas padarė, kad naujoji kultūra Krikščionybės nebesupranta, laikydama ją atgyvenusia. Reikia tad naujam žmogui prabilti jo kalba; reikia parodyti, kad visad ir visados Krikščionybė yra pirmacilė kultūrinės kūrybos vykdytoja. Skilimą tarp Bažnyčios ir naujojo pasaulio bus galima pergausti tik tada, kai Bažnyčia vėl pradės vadovauti aukščiausios kultūros sritims; kai Bažnyčios prieglobstyje išaugs katalikiškasis Einšteinas, katalikiškasis Heideggeris, katalikiškasis Marksas, katalikiškasis van Gogh, Ravel ar Courbier. Kitaip tariant, kai katalikai bus buvę kultūros pionierai.

riai ne tik praityje, bet jais bus ir dabartyje ir ateityje, o ne tik žiūrovai ir kluks sekėjai iš paskos.

Dievo šventovė dar nebaigta

Dievo Karalystė yra ne ateities lūkestis, bet realus istorinis vyksmas, kurį vykdo Kristaus atpirktas ir Bažnyčios patirtas žmogus kūrybinėmis savo pastangomis ir savo laimėjimais. Plėsdamas kultūrą pasaulyje, jis realizuoja jame tiesos, gėrio ir grožio vertybes ir tuo būdu įsijungia į naujosios žemės kūrimą. Be abejo, kultūra negali pasaulio perkeisti, bet ji gali padėti šiam perkeitimui pagrinda. Dėsnis "gratia supponit naturam" tinka ir išganymo vykdymo srityje. Dievo Karalystė yra malonė, bet ji negali be žmogaus kūrybos pasaulyje įvykti. Todėl poetas J. Baltrušaitis ir rašė:

"Dievo pasaulis dar nesukurtas,
Dievo šventovė dar nebaigta."

Krikščionys yra pašaukti šį pasaulį sukurti ir šią šventovę užbaigti. Tai giliausia kultūrinės kūrybos prasmė Krikščionybės šviesoje. Krikščionis negali kultūros niekinti, nuo jos bėgti, laikyti ją tik atsiktinomybe, bet, priešingai, jis turi ją visomis jėgomis ugdyti, nes tik per kultūrą gali pasaulis virsti viena didžiąja Viešpaties šventove.



Vytautas Kasiulis. Sv. Jurgis (spalvota litografija)

Kazys Bradūnas

IKAPĖS

Šaltos mėnėsienos ugnį
Žėruoja įkapių lobis —
Žalio vario apyrankės,
Pasidabruotos kamanos.

Kodėl mes drauge negulėjom
Pilkapių smėly,
Po almenų vainikais...
Po almenų vainikais,
Pilkapių smėly,
Laikui pracinant ir grįžtant...

Šaltos mėnėsienos naktį
Dabar neramos akys
Gėsta žvaigždėm užpiltos —
Blizga Sietynas
Kaip sidabrinės kamanos.



Ateitininkų studijų savaitėje prieš 14 metų prie Starnbergo ežero Bavarijoje. Iš kairės į dešinę: a. a. Antanas Pauliukonis, dr. Jonas Gilius, dr. Antanas Maceina, anuometinis "Aidy" leidėjas Jonas Šakevičius, dr. Zenonas Ivinskis ir Kazys Bradūnas.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Sekspyro lietuviškai. Zymioji Sekspyro tragedija "Hamletas" yra Alf. Nykos-Niliūno išversta lietuvių kalbon. Lig šiol lietuvių kalboje turėjome tik su trumpintą K. Samajausko šios Sekspyro tragedijos vertimą. Lietuvoje šiuo metu taip pat yra užplanuotas Sekspyro raštų išleidimas trijuose tomuose.

• Lietuvis aukštose muziejinių pareigose. Alfredas Jakštas, klaipėdietis lietuvis, yra paskirtas vieno žymiausių Amerikos muziejų — Chicagos Meno Instituto — meno konservatoriaus pareigoms. Anksčiau jis tas pačias pareigas yra ėjęs Bostono Garden muziejuje. Alfredas Jakštas yra baigęs Harvardo universitetą ir studijavęs meno, senienų bei muziejinių mokslus Italijoje.

• Stasio Pilkos recitalis. Aktorius Stasys Pilka yra paruošęs visai naują programą poezijos, prozos ir dramos recitaliui. Recitalis įvyks spalio mėn. 8 d. (sekmadienį) Jaunimo Centro didžiojoje salėje, Chicagoje. Aktorius skaitys lietuvių ir pasaulinės literatūros autorius. Recitalio muzikinę dalį išpildys Lilija Sukytė, naujai kylantis sopranas Kanadoje.

• Paskelbta nūdienės Lietuvos bibliografija. Lietuvių Bibliografinė Tarnyba savo 40 leidynei išleido nūdienės Lietuvos laisvojo pasaulio spaudoje bibliografiją (1958-1960 m.). Ją sudarė A. Ružancovas. Leidinyje sužymėti ir leidiniai laisvame pasaulyje, daugiausia rašę apie Lietuvą, jos gyvenimą sovietų okupacijoje nuo 1940 m. Iš apie 100 lietuviškų leidinių (jų tarpe 2 dienraščiai) laisvame pasaulyje 1958-60 laikotarpy daugiausia straipsnių įdėjo dienraščiai "Draugas", "Naujienos", žurnalai "Lietuva", "Lituanus", laikraštis "Dirva", žurn. "Technikos žodis", be to, "Darbininkas", "Lietuvių Dienos", "Nepr. Lietuva" ir t. t. Šiuo metu dar rengiamos bibliografijos Vilniaus klausimu. Maž. Lietuvos reikalais (nuo 1950 m.), be to ir vokiečių okupacijos laikų. (E)

• Medicinos institute, tvarkant buv. Kauno universiteto bibliotekos archyvą, rasta nemažai kiekių istorinės reikšmės rankraščių ir knygų. Jų dalis

numatyta perduoti valst. bibliotekai, kita dalis paliekama instituto bibliotekoje.

• Triskaita lietuvių k. tarmėse. Lietuvoje dialektologinė ekspedicija, pasak "Tiesos" (178 nr.) Pakruojo rajono tarmėse užfiksavo įdomų lietuvių kalbos morfologijos reiškinį. Tarmių būry vietinių senų žmonių kalboje sutikta daiktavardžių ir būdvardžių triskaitos vartojimo atvejų. Užrašyti triskaitos galininko pavyzdžiai. Pvz., sakoma: radau tris dobilėlius po keturis lapelius, karvę meldžiu tris kartu per dieną... Kaip ir dviskaita, triskaitos atvejai tarmėse reti ir jų vietoje vis labiau įsigali daugiskaita. Triskaitos liekanos lietuvių tarmėse rodo didelį lietuvių kalbos senumą. (E)

• Vokietijoje C. Winter leidykla išleido pomirtinį kalbininko E. Fraenkel'o darbą: Fraenkel Ernst: "Litauisches etymologisches Woerterbuch" (Indogerm. Bibliothek). Lief. 1-12. Pasinaudojant vėlonės rankraščiais, žodynas parengtas profesorių dr. E. Hofmann'o ir dr. E. Tangl, bendradarbiaujančių dr. Annemarie Slupski. Rengiamas 13 sąsiuvinis ir ateity numatoma kasmet leisti ligi 2 sąs. (E)

• Dailininko Vyta. Palaimai sukako 50 m. amžiaus. Jau plačiai nepriklausomoje Lietuvoje reikšėsi kaip gabus teatro scenos dekoratorius dail. Palaima ir šiandien tebėra aktyvus Lietuvos kultūriniam gyvenime. Dirba teatro dekoracijos, portreto, peizažo, plakato ir knygos iliustracijos žanruose.

• Aptarė "Liet. literatūros istorijos" 4 tomą. Lietuvoje, Mokslo Akademijoje surengtas "Liet. literatūros istorijos" ketvirtosios tomo rankraščio aptarimas. Pranešimą padarė J. Lanckutis. Šis tomas apima lietuvių "tarybinės" literatūros raidą 1940-1960 m. Rankraštį sudaro apie 70 autorių lankų. Diskusijose kalbėjo A. Venclova, A. Baltrušas, J. Būtenas, V. Areska, B. Pranskus, Z. Slaviūnas ir kt. K. Ambrasas siūlė 1945-1960 laikotarpio apžvalgoje labiau išryškinti ideologinės kovos momentus, "kovą su revizionizmo reiškiniais ir buržuazinės ideologijos bei estetikos liekanomis". (E)

• Piktinasi vardu darymu spaudoje. Literatas Al. Churginas "Tiesos" 168 n-ry iškėlė Lietuvoje leidžiamose spaudose įsivyravusį vardu darymą. Esą, Tarasas paverstas Taru, miestai Karakas — Karaku ir pan. Vieniems vardams galūnės nukandžios, o kitiems nepagalvotai segiojamos. Dabar Lietuvoje spaudoje jau pradėta rašyti: Vanas Dongas, Donas Zuanas... tuo tarpu kai, pastebi Churginas, sudėtinio daiktavardžio pirmasis komponentas turi likti nekaitomas. Net ir "Literatūros ir Meno" savaitraštis 28 n-ry ispanų Hemingvėjaus herojų El Sordo paverstė Elis Sordo, nors "el" ispanų kalboje tėra tik vyriškos lyties artikelis, lygiai kaip anglų "the" ar vokiečių "der". Taigi vardu rašyme ir Lietuvoje tos pačios negerovės kaip ir čionykščiuose mūsų laikraščiuose.

PROFESORIUI IGNIUI KONČIUI 75 METAI

PROF. S. KOLUPAILA, Notre Dame

Neilinis žmogus

Žymiam mūsų mokslo žmogui ir visuomenės veikėjui, dideliam žemaičių patriotui Ignui Končiui, neseniai sukako 75 metų. Pagal Lietuvos Enciklopedijos XII tomo 312 p. jis gimė 1886 m. liepos 31, šv. Igno to dieną. Pagal naują stilių tai turėtų būti rugpjūčio 12 d. Igną Končią pažįstame, kaip Kau-no ir Vilniaus universitetų bei Žemės ūkio akademijos fizikos profesorių. Savitarpinės Pagalbos pirmininką, skautų veikėją. Akademinio Skautų Sąjūdžio pirmininką, bolševikų kalinį, tik per stebuklą išlikusį gyvą Červenės žudynėse, didžiausią žemaičių pakelių kryžių ir koplytelių tyrinėtoją ir žinovą, ir, pagaliau, medžio drožinių menininką. Tokio neeilinio asmens sukaktis turi būti pažymėta spaudoje.

Savo amžiaus "kryželių" sukaustuvininkas pats paminėjo pajirtin būdą, parašęs ir išleidęs "Žemaičio šnekas", kurių pirmas tomelis, londoniškas "Nidos" atspausdas, kaip tik laiku pasiekė skaitytojus. Šioje kukloje, 285 psl. romanų formato knygutėje, autorius pateikia iš atminties savo atsiminimus iš žemaičių krašto buities prieš keliasdešimt metų. "Šnekos" yra turtingas atsiminimų ir samprotavimų rinkinys, pagražintas aforizmų ir anekdotų įtarpomis, laisvai suskirstytas į poskyrius ir skyrius, kaip Gyventojai-savininkai, Sodybos, Gyvenimo eiga, Gyventojai-samdiniai, Pats gyvenimas. Autorius vartoja daug žemaitiškų žodžių, kuriems paaiškinti pridėtas 11 psl. žodynelis.

Žemaičių savybės

Žemaičių krašto žmonės išsiskirdavo iš kitų Lietuvos žmonių savo pastovumu, rimtumu, dorovingumu, na, ir rezervuotumu kitų atžvilgiu. Končius rašo: Gilus žemaičių pastovumas, saugojimas, kas įprasta, nenoras atimti — pakitėjimui... primena žemaičius... baudžiamos laikas, kai ponas išitas šei mas sukeisdavo su kitais ponais. Sako, kolei pripranti prie naujų žmonių, nežinau nei ką kalbėti, nei kaip apsieiti... Savi žmonės, savas kraštas, sava aplinka — arti žemaičiui prie širdies. Negreit tepripranta prie naujų žmonių: turi prisizūreiti, pažinti, isitikinti, kas jie tokie (pp. 146—147).

Labai įdomus žemaičių terminas "žmogus" aptarimas (p. 55). Tik žemaitiškai, vietinė tarpe, kalbantieji tėra tikrieji žmonės. Tad ir lietuviškai kalban-tis nėra žmogus, versluikas ar

burliokas. Ponas yra ponas. Bajoras yra bajoras. Ir žydas — ne žmogus: amatininko, pirklio darbas negerbiamas. Ir kunigas ne žmogus — jis aukštesnis už žmogų (p. 44). Ir vaikas — ne žmogus. Ir mergaitės — ne vaikai.

Vaizdžiai aprašomi gyven-tųjų luomai, griežtai skirtingi ir izoliuoti, lyg Indijos kastos. Kunigaikščiai, ponai, kurie tu-rėjo baudžiauninkų, bajorai, kurie žmonių nevaldė, žydai, žmonės, metininkai, kumečiai, baudžiauninkai, trobelininkai, samdiniai... Aprašoma kunigaikščių Oginskių epocha, dvarpo-nių nykimas, bajorų degenera-cija, miškų naikinimas, burliokų kolonizacija.

Etnografijos atžvilgiu bene svarbiausia dalis — žemaičių sodybų aprašymas: trobesių, ūkio pastatų, medžių ir t. t. Gaila, kad nėra pridėtų tų pastatų piešinių, kad ir ranka padary-tų eskizų.

Žemaičių tikėjimas

Būdami labai konservatyvūs, žemaičiai laikosi kai kurių pa-goniškų papročių ligi mūsų die-nų. Autorius aprašo prietarus, burtus, baidyklės, šmėklas, lau-mes, aituvarus bei kaukus. Žemaičių pasaulis pilnas dvasių, kurios nebesutampa su mūsų tikėjimu į sielas. Dvasių visur pilna. Ir bet kuris kad ir ma-ziausias šipulėlis, smėlio grūde-lis, turi savo dvasią, o aplink jį kitos dvasios (p. 256). Dva-siomis žemaičiai senovėje skyrė gražiausias gamtos vietas, kur įdomūs — įvairūs medžiai auga, birštos... Dar, jei tokiose birš-tovose yra vandens, teka upelis ar ežeras spyks... jau alkas, tikroji dvasių buveinė (p. 267-268). Autoriaus — mokslinin-ko nuomone, toks galvojamas visiškai panašus į šių dienų atomų, elektronų, protonų ir t. t. pasaulio, jo kūnų ar atski-rų tų kūnų dalelių sudarymo pažiūrą (p. 258).

"Šnektų" mokslinė ir literatūrinė vertė

Knyga yra tikras aruodas et-nografinių žinių, jų tarpe ma-žai žinomų. Romanų rašytojai ras joje daug tikros medžiagos iš žemaičių kaimo praeities: to-kios tikrovės dažnai pasigenda-me naujuose romanuose. Patar-lės ir priežodžiai puošia kuone kiekvieną puslapį. Kai kurie jų reiškia gilią išmintį ar gyven-i-mo patirtį, pvz. Ne tiek šerk gyvuli, kiek glostyk. Ne tiek norėk gauti, kiek duoti,—dau-giau gausi (p. 90).

Laimingos sodybos, kur gan-drai peri... Blogų savininkų so-



Prof. Ignas Končius

dybose gandrai vengia perėti. Nežinodamas apylinkės žmonių ir norėdamas nakvynei pasipar-šyti, prašytkis, kur gandrai pe-ri, — nenuskriaus tavęs (p. 85).

Labai įdomiai atvaizduotas žmonių pasiskirstymas ir elge-sys bažnyčioje (p. 178—180). Piršlybos, vestuvės, marinimas, laidotuvis, visa tai aprašyta tiksliai ir su tam tikru humoru. Gamtos aprašymas, ypatingai paukščių, parodo gerą tos sri-ties stebėjimų gabumą.

Anekdotų mėgėjai ras sau ap-sčiai medžiagos ubagų giesmė-se ir žydų papročiuose. Tipin-

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai tai-sau. Už patarav. vietoje \$3.00, už dirbtuvės darbą — \$10.00 ir daly-s Pigių paveikslėlių lempos.
J. MIGINAS
2549 W. 69th St. U. A. PR 6-1063

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKSTOS RĖSIOS FOTOGRAFIJOS MŪSŲ SPECIALYBĖ.
PREGIN PHOTO STUDIO
4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481
EDVARDAS ULIS, sav.

MOVING
K. SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8066

4 1/4% DIVIDENTŲ
Ant Visų Taupymo Skaitymų
INDELIŲ APDRAUSTI Iki \$10,000.00
Paskolos ant namų nuo vieno iki dešimties metų — lengvais mėnesiniais atmokėjimais
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sec'y LA 3-8248
VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak. Trečiadieniais uždaryta.

TAUPYKITE IR DARYKITE PASKOLAS AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE — MARQUETTE PARKO APYLINKĖSE, 6239-45 South Western Ave., kur Chicago Savings Bendrovė teikia prieinamiausias sąlygas paskolų aplikantams ir apdrausta patarnavimo taupytėjams per 37 metus.

CHICAGO SAVINGS yra viena iš įdomiausių ir gražiausių įrengtų Taupymo Bendrovių visoje Chi-cagoje.

Taupytojų patogumui: naujais įrengimais, du di-deli kiemai automobiliams, (vienas įvažiuojamas iš West-ern Ave.) ir daug nemokamų patarnavimų pinigų taupantiems nariams.

KVIECIAME!
Current Dividends up to 4 1/4%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue Tel. — GROVEHILL 6-7575
Chicago 36, Illinois

JOHN PAKEL, Jr. — President JOHN PAKEL, Sr. — Chairman

nuo odos ir, juokingai raityda-masis, nukrito žemėn. Tai pasi-rodė ir šventajam juokinga, ir jis šyptelėjo. Tai ir buvo jo nuo-dėmė (p. 223).

Negaliu praleisti vienos įdo-mios "grandies reakcijos": Kad dobilai duotų daug sėklos, reik, kad apylinkėje būtų daug senmergių. Senmergės mėgsta katinus laikyti. Katinai išgau-do peles. Pelės nebeisėda kama-nių. Atsiet, daugiau kamanių apylinkėse. O tik kamanės te-gali iš raudonojo dobilo medų pasiekti — pernešti dulkeles (p. 264—265).

Knyga rašyta laisvai, kapo-tais autoriumi įprastais sakiniais. Dėl to pasitaiko pasikartojimų. Pasitaiko posakių, sunkiai suprantamų ne — žemaičių. Pvz., Naujų tvorų tvoroje tvoros beveik gulščios. Juo senes-nių tvorų tvora, juo tvoros sta-tesnės (p. 80).

Vertos dėmesio nuomonės apie rūkymą ir gėrimą. Pypkės su tais švamaliais, to naminio

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
756 West 35th Street
TEL: Yards 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivias Akis Ištaiso

Ofisai ir Akinių Dirbtuvės
756 West 35th Street
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir Šešt. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopedas. Profestas
Aparatų-Protezės, Med. ban-dėžiai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PROSPECT 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.

Pirma ligoninė pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien, išskyrus trečiadienį, ir šeštadienį.

DR. ANNA BALUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2835 West 63rd St.
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. p. Trečiadien. uždaryta. Kitu laiku susitarus. Ofiso telefonas PR 8-3229. Rez. telefonas 5-5076

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampus 47-tos ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Val. 2—4 val.
Trečiadien. ir kitu laiku pagal sutartį. Ofiso telefonas 3-6048. Rez. WAlbrook 5-3048

DR. G. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. PROSPECT 6-1795
2200 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel. OWENS 5-0533
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849; rez. HE 4-3224
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9 val. Antr. 1-6, treč., šešt. pagal sutartį, sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Rez. HI 5-3225
DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir Alergija)
Valandos: pirm., antr., ketv., 2-9 val.; penkt. 10 v. ir iki 9 v. v.; šeštadien. 10 v. ir iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS
Nervų-smegenų chirurgija, ligos
2737 West 71st Street
Valandos tik susitarus
Tel. GROVEHILL 6-3409

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. vidaus ligos
Tel. ofiso — REPUBLIC 7-1900
namų — GROVEHILL 6-8161
Persikėlė į naują ofisą
FRANCISCO MEDICAL CENTER
2858 West 63rd Street.
Pirma tik pagal appointment

Rez. GI 8-0873 Rez. HE 6-1670
Dr. Elsin Dr. Balukas
DR. W. M. EISIN-EISINAS
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą
Jei neatšiepia skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1111. Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Val.: pirmadien. ketv. ir penktadien. 1-4 p. p. Antradien. ir šeštadien. 6-9 val. vak. Trečiadien. uždaryta.

taboko prikimštos, niekuomet nevalytos... leido tiesiogiau-riai smarvės tirštus dūmus — musės dvėsė nuo tų dūmų (p. 217). Rūkė tik vyrai. Moterims negarbė buvo rūkyti. Apie rū-kančias merginas ir kalbos ne-galėjo būti. Vaikams griežčiau-siai drausdavo rūkyti (p. 216). "Trejos devynios" išgirtos, kaip vaistai nuo visų ligų: tie patys vienam ir priešingam at-vejui.

Autoriumi buvo ypatingai ži-nomi kryžiai ir koplytėlės. Jo statistika: per 380 km žemai-tijos pakeliais per 20 metų (1912—1932) liko 57 nuosim-čiai, o naujų pastatyta tik 8 (p. 226).

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ligos
2737 West 71st Street
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadien. nuo 12:30 iki 2:30 val. p. Trečiadien. ir kitu laiku tik susitarus. Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017. Ligonius priima pagal susitarimą

Ofiso tel. HE 4-7007. Namų-rez. tel. PROSPECT 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKSĖ)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIAIKŲ LIGOS
2656 West 63 Street
Val.: Pirmadien. ir ketv. nuo 2:30 iki 4:30; antr. ir penkt. nuo 5 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4 val. Kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3944 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir šeštadien. uždaryta

Telefonas: GROVEHILL 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Rd.
Valandos 9—12 ir 1—9 v. vak. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį.

Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir šes-tadien. 10-12.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmadien., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. nuo 1—4 p. p. 6:30-8:30 val. vak. Šeštadien. 1—4 val., trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. Išskyrus trečiadienį ir šeštadienį 12 iki 4 popiet

Ofiso telefonas LAfayette 3-3210, jei neatšiepia, šaukite KEdzie 3-2666
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
Val.: Kasdien popiet nuo 12—3 val. vak., pirm., antr., ketv., 6—9 val. Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmadien., antradien., ketv. ir penktadien. nuo 11 val. iki 1 val. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiadien. 11 val. ryto — 1 val. p. Šeštadien. 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso tel. RE 7-1168. Res. tel. WAlbrook 5-3745

DR. MARJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(OFISO IR REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

Tel. ofiso PR 8-7775, rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Val.: pirmadien. ketv. ir penktadien. 1-4 p. p. Antradien. ir šeštadien. 6-9 v. v.

Ofiso HE 4-1818, rez. RE 6-9801
DR. J. MESKASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadien. 9 v. v. — 2 p. p. Trečiadieniais uždaryta. Atostogose iki rugsėjo 5 d.

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562

Skambinti 2 iki 9 val. popiet kasdien, išskyrus trečiadienį.

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

Turime būti autoriui dėkingi už jo "Šnekas", kuriomis jis stengėsi įamžinti savo Gimtojo krašto praeitį. Teko girdėti, kad jubiliejaus iš savo santaupų padengė leidimo išlaidas — XX amžiaus honorarą. Tačiau pats jis savo asmenį palieka šešėlyje. Žemaitišką būdą jis parodė būdamas studentu, kai atsi-sakė vaikų mokykloje tame dvare, kur jo senelis ėjo bau-džiauvą, nors dvaro savininkas buvo geras žmogus (p. 16).

Pagerbkime jubiliatą paskai-tydami ir pasidžiaugdami jo "Šnekomis".

Ignas Končius, Žemaičio šne-kos, I dalis. Nidos leidinys 33, 1961. Kaina 1 ar 1.50 dol.

DR. JULIA MONSTAVICIUS
GYDYTOJA CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 8-6766
Namų: BEverly 8-3946

Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v. Šešt. 1-4 v. p. p. ruscadienį — uždaryta.

Tel. ofiso VI 2-1484. Rez. RE 7-8818

DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
3259 South Halsted Street
Val. kasdien: 3-7 p. p.; šeštadien. 2-4 val. Treč. uždaryta.

Ofiso telefonas — Bishop 7-2525

DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)
Val.: kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmadien. tik susitarus.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINES LIGOS
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę.
Val.: Pirmadien., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. v. Šeštadien. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu. Telef. REPUBLIC 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
Val.: 10 ryto iki 8 vak., trečiadien. uždaryta. Šeštadien. 10 v. r. iki 2 p. p.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 6-4410
Rez. tel. GROVEHILL 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m. Penkt. tik 1—3 p. m. Trečiadien. ir šeštadien. pagal sutartį.

Ofiso telefonas CLIFFSIDE 4-2596
Rezid. tel. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 S. Ashland Ave.
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pa-gal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 val. iki 5 val. vak.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisai ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 6-4233 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6193
DR. V. P. TUMASONIS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Pirma ligoninė pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti tel.: HE 4-2123 nuo 1 iki 8 val. popiet, kas-dien, išskyrus trečiadienį, ir šeštadienį. Atostogose iki spalio 1 d.

Telefonas — GROVEHILL 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA ir MOTERŲ LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8. Šeštadien. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3159
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadien. ir šeštadien. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Rez. 6000 So. Artesian Ave.
Val. 11 v. ryto iki 3 v. p. p. 6-7 v.

Pirkite JAV Apsaugos Bonus!

KERTINĖ PARASTĖ

PAŽANGAI BŪTINOS IR ŠAKNYS

L. K. Mokslo Akademijos suvažiavimas vyksta tokiam mieste, kuris mokslinių suvažiavimų istorijoje turi tam tikrą žymią. Čia 1894 m. A. A. Michelson mokslinei mokyklai yra pasakęs, kad fizikos srityje jau nėra ko daug veikti. Čia esą viskas atrasta ir naujos mokslininkų kartoms nelieka kito uždavinio kaip patikslinti skaičiavimus. Patys sveikieji skaičiai jau esą taip pat patikrinti; skirtumų gali atsirasti tik ketvirtąjį, penktąjį ar šeštojį dešimtinį trupmenų vietoje. Taip šis, vėliau, Chicago universiteto rektorius buvo įsitikinęs mokslo darbų pabaiga ir naujų atradimų negalimybe. Tačiau metams praėjus buvo atrasti Rentgeno spinduliai, po kurių sekė išties radiacijos atradimų bangos. Paskui buvo paskelbta garsioji reliatyvumo teorija, nustatanti masės ir energijos lygybę. Toliau ejo sėkmingi atomų tyrinėjimai su visais šių atradimų praktiniais prietaisais.

Si Chicago univ. rektorius klaidą yra perspėjimas visiems mokslininkų suvažiavimams. Į juos susirenka žmonės, kurie daug žino, bet, tur būt, dar yra be galo daug dalykų, kurie yra šalia mokslinio žinojimo ribų.

Tai galioja ne vien tikslųjų mokslų sričiai. Dar daugiau tai galioja humanitariniams ir visuomeniniams mokslams. Čia mokslininkai stovi prieš dar judresnį mokslinių pažinčių lauką, negu matematikai. Tiesa, žmogaus prigimtis iš esmės nesikeičia, tačiau humanitarinėse ir visuomeninėse srityse yra galima ne vien pažanga, bet ir nuosmukiai. To pavyzdys, paprastai, nėra tikslūsiosios moksluose. Čia, kas jau yra atrasta ir patikrinta, paprastai, nepaprastai iš žmonių žinijos aruodų. Humanitariniuose moksluose tokio pastovumo nėra. Čia naujos idėjos dažnai yra statomos ant ankstesnių idėjų griuvėsių. Čia yra didelių šuolių; čia atsiranda ir didelių nuosmukių, iš kurių besivaduojant tiek mokslininkams, tiek ištisoms visuomenėms tenka sugaišti ištisus šimtmečius. Taigi pažanga humanitariniuose moksluose neina tiesiosios linijos kilimo kryptimi.

Yra pažanga ir teologinėse studijose. Tiesa, čia veikia tam tikra apsauga, saugojanti, kad šioje srityje neatsitiktų to, kas atsitinka kitose bu-

manitarinėse srityse, kur atsistitinti pasirenkama visai klaidingas kelias. Čia yra dogmos, kurios neleidžia įvykti toliniam nuosmukiui. Tačiau pažanga yra ir šioje srityje. Daro pažangą ir dogmų formavimui ir jų supratimui. Jau vien mūsų atminime yra įvykę keletas tokių formulavimų, kurių nebuvo anksčiau. Pvz. Kristaus Karaliaus tiesa ar Bažnyčios supratimas kaip mistinio Kristaus kūno. Šie formulavimai, reikia tikėtis, ateinančių kartų katalikus veiks stipriau, negu jie veikia mus.

Kad religinė mintis turi savo raidą ir daro pažangą geriausiu pavyzdžiu yra praeito šimtmečio anglų teologas kard. J. H. Newmanas. Jis šiandien yra laikomas vienu iš dogmų istorijos mokslo šulų. Niekas taip giliai nepajuto tikėjimo tiesų raidos savo paties gyvenime ir, gal būt, niekas taip giliai nesuprato dogminę raidą visos Bažnyčios gyvenime, kaip jis. Sekdamas dogmų vystymąsi nuo pirmųjų Bažnyčios amžių iki šiai dienai jis tapo kataliku. Prieš pora savaitių vienoje TV programoje, kuri buvo jo beatifikacijos byla, jis buvo palygintas su Darvinu. Tai ką Darvinas esąs padaręs gyvūnijos rūšių vystymuisi pažinti, tai Newmanas esąs padaręs dogmų vystymuisi pažinti. — Nesigilinant iš esmės, kiek tas pasakymas yra teisingas, čia norime tik atkreipti dėmesį į Kristaus tikėjimo lobio kelią žmonijoje.

Kai lietuviai mokslininkai ir mokslo mėgėjai renkasi suvažiavimams, mes neskatiname juos į jokių naujūmų. Tai būtų labai pigus mokslinės veiklos supratimas. Mes linkime jiems tik sustiprinti lietuvių tautoje sveiką mąstyseną, kuri, savo laikui ir savo vietai, gali pasireikšti ir matomais moksliniais vaisiais. Be sveiko mąstymo medžio, išauginto tautoje per šimtmečius, negalima tikėtis rimtų mokslinių vaisių.

Būtų gera, kad šis suvažiavimas sustiprintų jaunojoje kartoje norą mokytis, bent toki, koks buvo vyresnėje, ir kad užaugusią kartą paskatintų domėtis teisinga žmoniškiosios minties kultūra. Tegul sveikas, kritiškas, tiesą mylintis žvilgsnis įsiliptina mūsų visuomenėje ir susidaro gyvo pokalbio tradicija tarp visų teorinio nusiteikimo lietuvių.

V. Bgd.

Redaktorius nuotykiu

Pluoštelis prisiminimų iš "XX Amžiaus"

JUOZAS PRUNSKIS

Prieš 25 metus

— Juozai, skubiai atvyk į Kauną. Yra svarbių reikalų pasitarti, — skambėjo kun. St. Ylos balsas telefono ragelyje. Pažaislyje. Į šiuos pušynus buvau atklydęs iš Kupiškio, mano pačios pirmosios paskyrimo vietos, kur bekapelionaujant progimnazijoje atsirado beveik nuolatinė temperatūra ir reikėjo griebtis radikalesnių priemonių.

Nuvažiauju į Kauną. Vaikščiujame atvirame ore su kun. Stasiu ir jįsi dėsė: — Jaunųjų intelektualų grupė imasi leisti dienraštį. Perima "Rytą". Neturime žmogaus, kuris nuolat redakcijoje sėdėtų. Sutik. Moki kalbą. Visi padėsime.

Pasiūlymas buvo patrauklus, bet kun. Stasiui priminiau, kad toje srityje neturiu reikiamo patyrimo, be to — rašau disertaciją ir noriu baigti studijas. Pagaliau — mano sveikata nekokia ir kai visai sukrisiu, pats vyskupas sakys — tai ko ėmėsi tokio darbo. Jei jau vyskupas skirs, eisiu kur skirs.

Kun. Stasys apie tai informavo kolektyvo narius ir du iš jų (Dielininkaitis ir berods prof. Brazaitis) tuoj išvyko pas vysk. Paltaroką. Vaikščiau aš didžiai susirūpinęs Pažaislio šventoriuje, leidžiu per pirštus rožančius poterėlius ir, vakarui atėjus, galutinai nutariu: reikia veikti. Saucki telefonu Panevėžį, tikėdamasis, kad mano buvusį pakelioną kan. Vl. Butvilą prašysiu užtarti pas vyskupą, kad to paskyrimo nebūtų.

Deja, pašaukus kūrį, atsiliepė pats vyskupas. Pažinau iš balso. Nutirpau, bet pradėjau kalbėti: — Ekselencija, pas Jus važiuoja du profesūros nariai, prašyti, kad mane skirtumėte dienraščio redaktoriumi. — Vyskupas pats tuo netiki ir pertraukia: — Gal savaitraščio? — Ne, dienraščio. Bet, mano sveikata, studijos, nepatyrimas. — Vyskupas nemėgo kokių kišimų iš šalies ir man atsakė: — Pažiūrėsim, ką jie atvažiuos pasakys. —

Vėliau mano kūrįjos draugai papasakojo, jog vyskupas tą mano pašaukimą palaikė tik diplomatišku — kaipgi nenorės būti redaktorium, jeigu jau atvažiuoja delegatai prašyti. Ir vyskupas nutaręs, kad jei ima- nės diplomatinės, tai į politinio dienraščio redakciją tinka.

— Pasiuntiniai! atvežė vyskupą raštą ir mano bičiuliai, visą parą tylėję ir davę man ramiai

išsimiegoti, kad mažiau ožiū- čiausi, vėliau paskambino: — Sveikas, redaktoriau. —

Tai buvo prieš 25 m., gimstant "XX Amžiui".

Heroiško pasišventimo vyrai

Pirmomis dienomis jaučiausi kaip vidurnaktį patekęs į mišką



Prieš 25 metus — Kun. J. Prunskio nepriklausomos Lietuvos žurnalistų sąjungos liudijimas.

ir tik galvojau, kaip čia sklandžiai pasprukus. Tačiau didelis kolektyvo narių pasišventimas, nuolatinė globa ir budėjimas įvedė mane į kaskart įdomesnę besidarantį redaktorium pareigą. Jie visi dirbo heroiskai. Vieną vakarą prof. Brazaitis nuvyko stebėti operos premjeros. Pasibaigus spektakliui, parėjęs namo vidurnaktį parašė recenziją ir po pusiaunakčio atnešė į "XX Amžių". Buvo taip pervargęs, kad pastovėjo ties dežute prie redakcijos ir, užmiršęs įmesti rankraštį, grįžo namo. Paskui vėl turėjo antur kartu keliauti. Ne vieną naktį ir kiti kolegos praleido rimdami prie straipsnio, kad į rytą laiku redakcijon pristatytų.

Buvo ir kuriojų. Štai vienas. Kai buvo atidaryta lėktuvų susisiekimas Kaunas-Palanga, pirma pakvietė redaktorius pasiskraidyti. "XX Amžių" teko man paatstovauti. Mane pavaduoti pasiūlo prof. Ivinskis (ar dr. Dielininkaitis). Grįžtant mums lėktuve paaiškino, kad galime pasiūsti iš lėktuvo telegramą. Sumojau pasveikinti savo pavaduotoją, išsiųsdamas šitokią trumpą telegramą:

— Sveikinu iš debesų. Prunskis.

Deja, telegrama buvo nunešta į mane pavaduotojo butą, kur ją priėmė jo žmona. Ji nieko nežinojo apie mano kelionę lėktuvu. Perskaičiusi tik padūsavo: — Vargšas tas Prunskelis, kietai dirbo ir va galvėlė susisuko — jau siunčia telegramas iš debesų. —

"Pasikalbėjimas su Musolinu"

Vienu metu kun. Stasys Yla iš universiteto gavo keletui mėnesių laisvės savo studijinėms kelionėms po užsienį. Vieną dieną redakcijoje gauname iš jo ilgą, lengvą, patrauklų straipsnį, patrauklų straipsnį — kaip jis Romoje išsisi, paskiau vaikšto gatvėmis, prieina sodą, kur pamato Musolinio vaikus, kalbasi su jais, o paskiau ir su pačiu dūce. Greitomis įdėjau tą traipsnį į ryšiką vietą, uždėjęs antraštę: — Mūsų korespondento pasikalbėjimas su Musolinu.

Greit po to ateina į redakciją dr. Skrupskelis. Bėda pirštu į vieną straipsnio vietą ir sako: — Paskaityk, redaktoriau. —

Kažkaip neaišku: ar jis tikrai

kalbėjo su Musolinu, ar tik sapnavo.

Išsiskaitau — tikrai neaišku. Atrodo, greičiau bus sapnavęs. Jeigu dabar mus imty pulti "Liet. Aidas" ar "Liet. Žinios" — nežinotume nei kaip gintis. Reikia skubiai susisiekti su kun. Yla. Šaukti telefonu — pavojinga, juk cenzūra pasikalbėjimus seka. Nusprendžiau pasiūsti lo- yn.Ška. telegramą šitokio turinio: — Duceim vidisti, an somnum habuisti? (Matei dūc, ar sapnavai?). Visą naktį mažai miegojau. Sekančią dieną gaunu at- sakymą:

— Gera. Tu savo pildai. — Po šaukos dainų šventės es- tai pasiūlė dar pakelti kur norint po kraštą. Panorome nuvažiuoti prie Sovietų sienos. To- kių atsirado tik keturi: du na- ciai, Paleckis ir šiu eilčių au- torius. Davė vietas miegamuo- siuose vagonuose ir gerai pail- sėję pasiekėme netoli sienos esanti miestelį Narvą. Užėjome į valgyklą. Palikę kitus, išėjau į miestą, susisiekojau bažnyčią sv. mišių aukai. Sugrįžęs randu abudu tuos nacių žurnalistus ir Paleckį prie lošimų mašinos. Dėl juoko ir aš įspaudžiau pini- gėlį. Kaip tyčia — pasipylė sau- jėlė monetų — laimikis. Palec- kis tik pratarė: — Na, matai. Tu pasimeldei, tai va ir sekasi. —

Tada nei nežinojau, kad tas žmogus neturi ne tik tikybos, bet nei ištikimumo Lietuvos laisvei.

Kaip mes numirėliu apšaukėm gyvą kunigą

"XX Amžius" buvo įsigijęs geriausią spausdinimo rotacinę mašiną. Gavę žinėlę 20 minučių prieš spausdinimą, mes dar galėjome ją įdėti į laikraštį. Vie- ną dieną ateina pas mane a. a. Ant. Pauliukonis, redakcijos na- rys, duodamas telegramą, sako, kad mirė kun. Daukys (tikros pavardės nebeatmenu). Skaitau telegramoje žodžius: —

— Kun. J. Daukyni mirus jo tėveliui reiškiamė užuojautos.

Pasirašo keletas kunigų. Jo- kio skiriamos ženklo. Pasakiau įdėti žinėlę apie mirtį pirmame puslapy, o užuojautą įdėsiu rytoj. Išspausdinome. Iš Kauno greitomis į laidotuves išvažiavo jo brolio duklė, kuriai dėdė bu- vo įsakęs kai mirs padėti po jo galva iš šv. Žemės atvežti žemių maišelį. Pas Panevėžio vys- kupą nuvažiuo vienas klebo- nas, pareikšdamas sutikimą už- imti velionio vietą. O "velio- nis" buvo gyvas; buvo miręs tik jo tėvas ir visa painiava iš-ėjo iš to, kad nebuvo sudėti kableliai telegramoje, kuri tu- rėjo skambėti "Kun. J. Dauk- niui, mirus jo tėveliui, reiškia- me užuojautą".

Buvo dar liūdnesnių įvykių. Vienas piktos valios vyras nuo Dusetų parašė, kad Vozgelių kaimė išduoda visa šeima, kad sumintas įtariamasis asmuo (pa- dėjo savo pavardę) ir pasirašė to kaimo mokytojo vardu. Kai tą žinią paskelbėme, jis pradėjo reikalauti 500 litų kompensaci- jos, kam mes jį apšmeižėme. Tačiau tas smukusio charakte- rio žmogus vėliau už suktybes pakliuvo policijon ir tuo viskas baigėsi. bet bereikalingo skaus- mo pergyveno giminės (net ir Kaune gyvenę) šeimos, kuri ne- va buvo išduota.

Du naciai, Paleckis ir aš

Europos valstybės, kurių dau- gelis naujai buvo atsikūrusios po I Pasaulinio karo, brangino reklamą ir mielai kvietėsi žur- nalistus, duodamos nemokamus bilietus traukiniais, o dažnai net

draugas, šeštadienis, 1961 m. rugsėjo mėn. 2 d.

3

Nuotykių Helsinki

Jau vienas atsiskyręs nuo raudono ir rudų bendrakeleivių, pasiekiau Suomijos sostinę Hel- sinki. Ankstybesnėje kelionėje į Vengriją buvau susipažinęs su socialdemokratų dienraščio vyr. redaktoriumi. Tiesiai užskau- pas jį. Aprodė savo centrinės įstaigos ir pasakojo, kad jau praėjo tie laikai, kada jie su religija kovojo. Dabar gerbia tikybą. Nuvedė jis mane į ka- talikų kleboniją.

Vietinis kunigas, sužinojęs, kad esu lietuvis, pasakė, jog pas juos į bažnyčią ateinantį viena lietuvių ir ji būsimai labai laiminga, sutikusi savo tautos kunigą. Įvedė mane į salioną ir nuėjo jos pašaukti. Įėjo pagy- venusi moteris. Malonaus būdo, su vargo bruožais veide. Nei žodžio natarusi priėjo artyn, at- sikišė ant kelių ir susijaudini- nusi apkabino kojas.

Baisiai sumišau. Pradėjau ją kelti, o ji pasakojosi, kaip ji čia viena, be savųjų. Pasirodė, tai būta ne lietuvis, o latvis katalikės. Bažnyčia jai buvo li- kusi vienintelė paguoda.

(Būs daugiau)

Siūloma keisti uniformą

Gydytojas iš New Orleans patarė vienuolynų vyresnio- sioms, kad vienuolės seserys tu- rėtų pakeisti uniformą vien sveikatos sumetimais. Rūbas turėtų atitikti sezonui ir klima- tui.

HOLY FAMILY VILLA

123 gatvė, Orland Park, Ill.

(Labdarių Ūkyje)

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ

—Įvyksta—

PIKNIKAS

Visi kviečiami dalyvauti, pasinaudoti žaidimais vaikams ir suaugusiems, pažaisiti sviediniu, pasi- džiaugti gamta bei pasistiprinti lietuviškais valgiais.

Piknikus ruošia

HOLY FAMILY VILLA AUXILIARY

SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS!

SUKAKTUVINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PICIAI.

PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parpūno vilno- nių, šilkų, nylo, taffet, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimesiems; Lietuva ir tolimajai Sibirią — už žemės kainas! Gavome specialų medžiagų paltais kaip vyru, taip ir mo- tery: Vėliūro, činčilos ir "needpoint". Didelis pasirinkimas angliskų medžiagų vyru ir moterų kostiumams. Pagaminame užvalaidas. Ypatinai yra atpiginta iki 50% medžiagos: (Draperies) — užvalaidoms, (Slip covers) — baldų užvalka- lams ir (Upholstery) baldų apmušalams.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.

TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų ankščiau buvusio patalpų. Automobilis galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje. Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienį nuo 9 v. r. iki 5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta.



Pažaislio vienuolynas

Pedagoginis Lituanistikos Institutas

Jo siekliai ir darbai

Chicagoje veikia Pedagoginis Lituanistikos Institutas netrukus pradeda ketvirtuosius akademinių darbo metus. Instituto tikslas dvejopas: 1. parengti lituanistinių dalykų dėstytojus tremtinių bei išeivijos lietuvių mokykloms ir 2. ugdyti lietuvių kultūros darbuotojus bei vadovus. Šiam tikslui siekti nustatyta ir atitinkama mokslo dalykų programa.

Programa

1. **Lietuvių kalba.** — Bendrinės lietuvių kalbos kursas; rašomieji darbai: rašiniai bei vertimai iš anglų kalbos. Morfologija. Fonologija ir fonetika. Sintaksė. Akcentologija. Dialektologija. Lietuvių kalbos istorija.

2. **Lietuvių literatūra.** — Lietuvių tautosaka (liudies poezijos žanrai, tikėjimas, papročiai). Literatūrinės srovės bei kryptys (klasizmas, sentimentalizmas, romantizmas, realizmas - natūralizmas, simbolizmas...) ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje. Naujausioji lietuvių literatūra rusų okupuotoje Lietuvoje ir tremtyje.

3. **Lietuvių tautos istorija.** — Lietuvos istorijos šaltiniai ir periodizacija. Lietuvos kaimyninių kraštų istorijos apžvalga. Lietuvių kultūros istorija. Pasaulio lietuvių istorija. Lietuvos istorijos problemos. Istorijos metodologija.

4. **Pedagoginiai dalykai.** — Psichologija. Didaktika. Metodikos (liet. kalbos, literatūros, istorijos, lietuvių kalbos dėstymas svetimausiams). Lituanistinių dalykų dėstyimo praktika (pamokos vedamos Chicago Aukštesniosios Lituanistikos mokykloje).

5. **Meno istorija.** — Lietuvių liaudies menas. Zymieji Lietuvos menininkai.

6. **Iškalba.** — Iškalbos mokslas ir menas. Kalbos turinys ir forma. Kalbos paruošimas. Kalbėjimo technika.

Hospitantai laikomi asmenys, kurie klauso ne visus Institute einamus dalykus, o pasirinktinai vieną kurį ar daugiau, pvz. kalbą, literatūrą ar kitką. Pagal tai Institute veikia atskira lietuvių kalbos klausytojų grupė, kur dėstomi tik kalbos dalykai (rašyba, tartis, sintaksė, kalbos istorija).

Studijų trukmė ir kvalifikacijos

Pilna instituto programa išeinama per 6 semestrus, dirbant mokslo metų šeštadieniais po 4 - 5 valandas, o prireikus ir kitomis dienomis.

Asmenys, išklausę dvejų me-



Dalis Instituto klausytojų su prof. dr. P. Joniku (vidury) prie Jaunimo Centro rūmų, paskaitai pasibaigus.

titute juk dėstoma iškalba ir žurnalistikos pagrindai.

Mokslo mokestis

Už mokslą visi instituto klausytojai moka po 40 dolerių metams. Aukštųjų mokyklų (kollegijų, institutų, universitetų)

Liulevičius — pasaulio lietuvių istorijos ir ist. dėstyto metodikos lekt., Aleksandras Dundulis — liet. kalbos ir literatūros dėstyto metodikos lekt., Domas Velička — liet. kalbos ir literatūros lektorius, kun. Brunonas Markaitis, SJ, — iškalbos lektorius, dail. Alfonsas Valeška — meno istorijos lektorius.

Instituto lektoriams gali būti asmenys, baigę aukštąjį mokslą magistro laipsniu. Baigusius Lietuvos ar kitų Europos kraštų universitetus Instituto Lektorių Taryba laiko turinčiais magistro laipsnį (MA ar MS). Naujus lektorius parenka ir kviečia Lektorių Taryba.

Vadovybė

Instituto vadovybę sudaro: direktorius — prof. dr. A. Liaugminas, vicedirektorius — D. Velička, sekretorius — A. Dundulis. Visus Instituto mokslo ir principinius administracijos reikalus svarsto ir sprendžia Instituto Lektorių Taryba.

Globos Komitetas

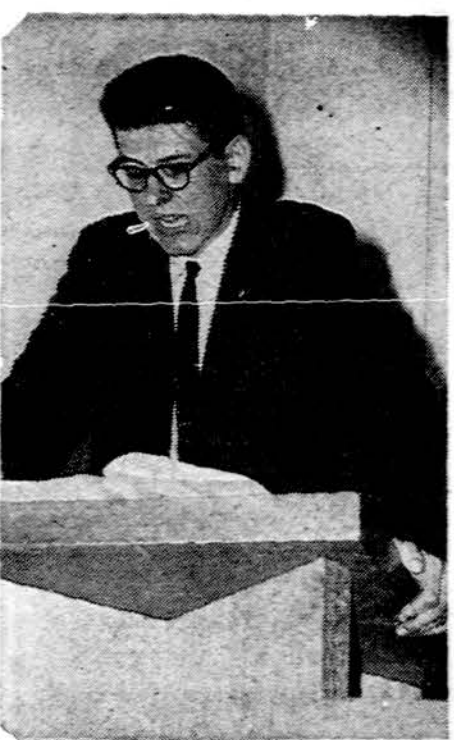
Instituto Globos Komitetas rūpinasi Instituto išlaikymu. Globos Komitetai sudaro: kun. dr. Br. Kristanavičius, SJ, (pirm.); dr. P. Daužvardis, Lietuvos konsulas; M. Krikščiūnas, Profesorius D-jos pirm.; J. Jasaitis, LB Chicago Apygardos vald. pirm.; J. Tamulis, LB Švietimo Tarybos pirm.; Domas Velička, Instituto Lektorių Tarybos atstovas. Globos Komiteto išrinktas — kun. dr. J. Kubilius, SJ.

Mokslo pradžia ir naujieji klausytojai

1961 - 62 mokslo metai Institute (Nukelta į 5 psl.)



Koreferentė Asta Veličkaitė dėsto savo pastabas dėl skaitytųjų referatų turinio, kalbos, tarties bei kirčiavimo.



Instituto stud. Jonas Račkauskas skaito referatą "Žmogaus likimas Jurgio Baltrušaičio poezijoje".

ty kursą ir išlaikę nustatytus egzaminus, laikomi kvalifikuotais, pradinį lituanistinių mokyklų mokytojais. Baigę trejų metų Instituto kursą ir parašę pasirinkto dalyko (kalbos, literatūros ar istorijos) diplominį darbą įsigyja aukštesniosios lituanistinės mokyklos mokytojų cenzą. Pasirinkusiems specialy-

studentams šis mokestis apmokamas iš Instituto stipendijų fondo, kuris sudarytas iš visuomeninių lėšų. Tokiu būdu studentai, lankantieji Institutą, jokiais pinigais mokesčių nepasunkinami.

Lektoriai

Prof. dr. Petras Jonikas — liet. kalbos lektorius, prof. dr. Albinas Liaugminas — ped. dalykų lekt., prof. dr. Vanda Sruogienė — lietuvių tautos istorijos lekt., Ona Krikščiūnienė — psichologijos lekt., Vincentas



Instituto studentė Elena Jasaitienė-Miniatitė (kairėje) veda literatūros pamoką Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos VIII klasėje.

7. **Žurnalistikos pagrindai.** — (Pradedami dėstyti ateinančiais mokslo metais).

8. **Seminariniai darbai.** — Be paskaitų klausymo, Instituto studentams privalomi (liet. kalbos, literatūros, istorijos) proseminarų bei seminarų darbai, kuriuos jie atlieka raštu atitinkamo lektoriaus nurodyta tema.

Pastaba. — Numatomi įvesti dar šie kursai: Lietuvos etnografija. Tautos ir tautybės samprata.

Klausytojai

Instituto klausytojai yra trijų grupių: tikrieji, laisvieji ir hospitantai. Tikraisiais klausytojais primami asmenys, baigę aukštesniąją lituanistinę arba tolygią mokyklą ir išėję bendrąjį aukštesnįjį mokslą (high school). Kol kurios nors iš minėtų sąlygų trūksta, asmuo yra laikomas laisvu klausytoju.

be lietuvių kalbą suteikiama teisė būti lektoriams kitataučių švietimo įstaigose, kur toji kalba dėstoma (pvz. JAV kariuomenėje, Berlitz School of Languages Chicagoje).

Institutą baigusiems išduodami atitinkami diplomai.

Baigęs Pedagoginį Lituanistikos Institutą nebūtinai turi likti mokytoju. Intelligentų su akademiniu lituanistiniu išsilavinimu reikia visoms mūsų kultūrinio gyvenimo sritims, o ypač spaudai ir organizacijoms. Institute suteikiamas minimumas pedagoginių bei metodinių žinių, susijusių su lituanistinių dalykų perteikimu kitiems, vienodai reikalingas tiek būsimam mokytojui, tiek kiekvienam tautinės kultūros ugdytojui bei visuomenininkui apskritai. Tuo pačiu reikalingumo pagrindu Ins-

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
AUGUST—RUGP. 31 d. SEPTEMBER—RUGS. 1, 2 d.

IMPORTED ROYAL GUARD

CANADIAN WHISKEY Fifth \$3.79

ROPHI THREE STAR COGNAC Fifth \$4.69

DU JARDIN IMPORTED GERMAN BRANDY Fifth \$4.98

GRAIN ALCOHOL 190 PROOF

U. S. P. Fifth \$4.89

MIRAFIORE IMPORTED VERMOUTH

Dry or Sweet 30 oz. Bottle \$1.29

KAHLVA IMPORTED COFFEE

LIQUEUR Fifth \$4.98

ZARNOFF 80 PROOF VODKA

Full Quart \$2.98

NAPOLÉON BRAND OF IMPORTED

FRENCH BRANDY Fifth \$3.09

PFEIFFER CAN BEER

Case of 24 — 12 oz. cans Case \$2.98

PABST BEER

Case of 24 — 12 oz. no deposit Bottles \$3.59

MOVING

Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų

A. VILIMAS

3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

4 1/4%
METINIS
DIVIDENDAS

Planingas taupymas moka gerus dividendus
Pradėk taupyti šiandien

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Veikia J.A.V. valdžios leidimu ir jos priežiūroje
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VI 7-7747 John J. Kazanaskas, Pres.

Automobiliams vieta greta mūsų įstaigos

Platinkite "Draugą".

DRAUGO Tradicinis



IŠVAŽIAVIMAS

PIRMADIENĮ, RUGSĖJO 4 D. (LABOR DAY), 1961

(Toje pačioje vietoje, kur ir pernai buvo)

SLOVAK GROVE

prie 119 St. ir Archer Ave. (arba 4-A kelio) Lemont, Ill.

SLOVAK PARKAS labai lengvai pasiekiamas iš Chicago pusės. Važiuojant reikia pataikyti į Archer Ave. (4-A kelią) ir važiuoti į pietus iki 119 St. Ant kelio 4-A bus padėtos Draugo pikniko rodyklės.

Pikniko metu veiks sumanių šeiminkų vedama virtuvė, turtingas butetas, virtuvė mažiesiems su lengvais gėrimais ir kitais skanumynais. Taip pat bus galima gauti skaniai surauginto faros pieno.

Ypatingai bus malonu su draugais praleisti laiką modernioje kavinėje, kurioje bus galima gauti ne tik skanios kavos, bet ir įvairių saldumynų ir kitos rūšies išgėrimų.

Be to, kavinėje lankytojus linksmins orkestras, o mėgėjai galės smagiai pasižioti. Taip pat piknike bus galima laimėti daug vertingų dovanų.

Autobusai į Draugo pikniką Slovak Grove išvažiuoja iš Chicago

11:00 A. M.

Grįžta į Chicago

6:30 P. M.

Autobusų tvarkraštis:

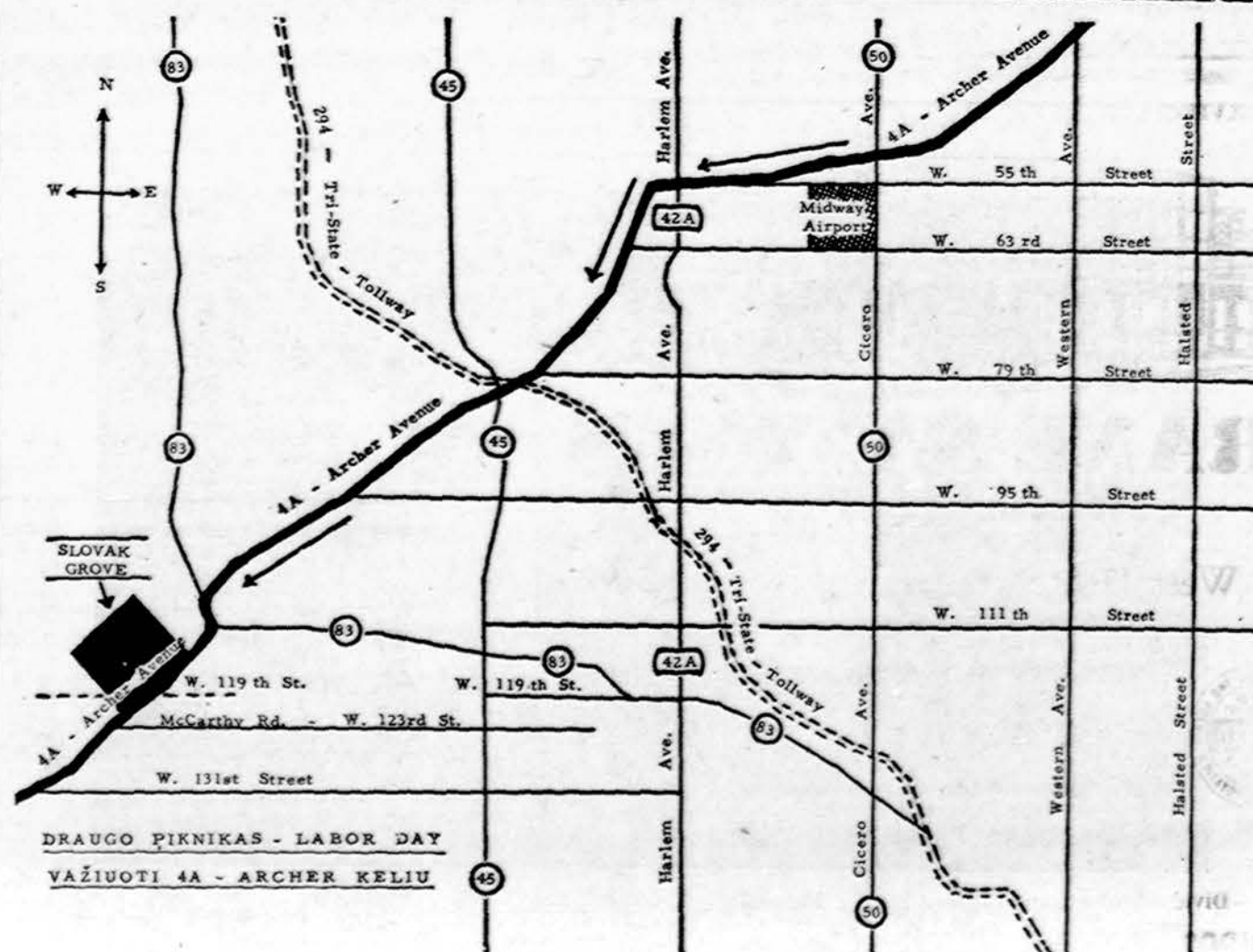
Autobusas 1 — 11:00 A. M. Dievo Apvaizdos bažnyčia — 717 West 18th St. Šios vietos keleiviai sėda į autobusą be tiketų, juos gaus nuvažiavę prie Sv. Jurgio bažnyčios, kampas 33rd St. ir Lituanica Ave.

Autobusas 3 — 11:00 A. M. Sv. Kryžiaus bažnyčia — 46th St. ir Hermitage Ave. kampas. Iš čia važiuoja prie Sv. Panelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios — 44th St. ir Fairfield Ave. kampas.

Autobusas 2 — 11:00 A. M. Švč. Panelės Marijos Gimimo bažnyčia, 68th St. ir Washtenaw Ave., kampas.

Autobusas 4 — 11:00 A. M. Švč. Panelės Marijos Aušros Vartų bažnyčia — 2327 West 23rd Pl. Iš čia važiuoja į Cicero — prie Sv. Antano bažnyčios, 1515 So. 50th Ave.

DRAUGO VADOVYBĖ



Kelrodis į DRAUGO pikniką Slovak Grove

GRAFO IR PREZ. SMETONOS POKALBIS

O. LABANAUSKAITE, New York

Su popiežiais ir karaliais
Lenkų laikraštyje AMERYKA — ECHO, išeinančiame Toledo, Ohio, grafas Wladyslaw Tyszkiewicz pasakoja savo susitikimus ir pokalbius su asmenimis, kurie, anot autorius, neseniai yra buvę Europos likimo vadovais.

Pasakojimų autorius dabar gyvena New Yorke, yra pabėgęs iš Lenkijos dėl karų ir okupacijų. Jis save vadina Lietuvos Tiškevičių galyne, nors nepriklausomoje Lietuvoje nėra gyvenęs. Artimas giminaitis palangiškių Tiškevičių.

Pradeda grafas savo pasakojimus apie susitikimą ir pokalbį su trimis popiežiais: Pijum X, Benediktu XV ir Pijum XII. Labiausiai išryškina pasimatymą su Benediktu XV pradžioje 1915 metų. Grafas išdėstęs popiežiumi lenkų tragediją, priverstų kovoti prieš brolių trijų Lenkiją pasidalinusių valstybių armijose. Nors grafas savo pasakojime nieko nesako apie kitus paliejamus reikalus, tačiau tenka prileisti, kad jis bus dėstęs popiežiumi ir Lenkijos nepriklausomybės atstatymo galimybes karo pabaigos proga.

Baigęs su popiežiais, grafas eina prie karalių, karalienių, regentų ir pagaliau prie Lietuvos prezidento Antano Smetonos. Grafo pažintys su ano meto vainikuotaisiais imponuojančios: Rusijos caro Aleksandro III žmona (bolševikų nužudytojo caro Nikolajaus II motina), Austrijos karalienė Zita, Ispanijos karalius Alfonso XIII, Italijos karalius Umberto, Graikijos karalius Konstantinas, Švedijos karaliai Oskaras ir Gustavas, Vengrijos regentas Horthy ir k. iš tolimės praeities.

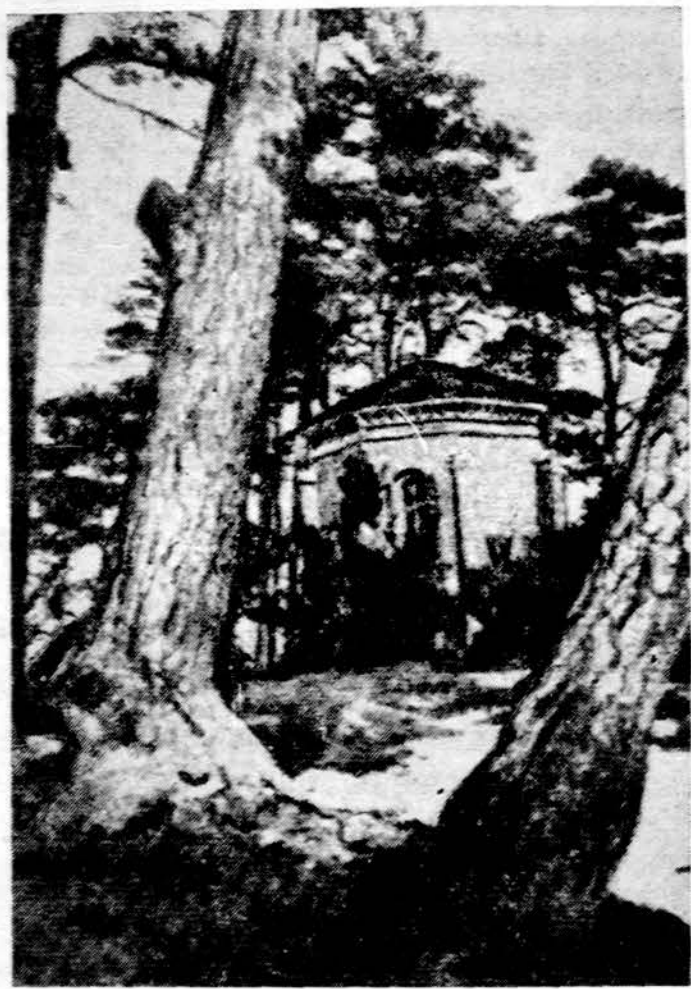
Lenkų kavalėriją prie Berlyno vartų

Mums įdomiausi grafo Tyszkiewicz aprašomi pokalbiai su Vengrijos regentu Horthy ir su mūsų prezidentu A. Smetona.

Grafo T. pasakojimas Horthy liudijimas patvirtina plačiai žinoma garsą, jog paskutinioji nepriklausomos Lenkijos vyriausybė lengvapėdiškai tvarkė savo krašto užsienio politiką ir tuo nemažai prisidėjo prie II Pasaulinio karo pagreitinimo taip Europos valstybėms nepatogiu laiku. Atsimenam Lenkijos elgesį, Hitleriui draskant Čekoslovakiją, skaudžiai patys išgyvenom Lenkijos ultimatu-

mą Lietuvai dėl santykių užmezgimo.

Vengrijos regentas Horthy lankėsi Lenkijoje prieš pat II Pasaulio karui prasidedant — jis ten nuvyko tiesiai iš Vokietijos, kur buvo pakviestas pamatyti hitlerinės Vokietijos karinę galybę — garsų tankų dalinių paradą. Nuvyko tiesiai į Baltvyžio giria, kur buvo surengta medžioklė pasikalbėjimams pajauirinti. Juose dalyvavo svarbiausieji Lenkijos vairininkai: prez. Moscickis, užs. reikalų ministras Beck, maršalas Rydz-Smigly ir gen. Sosnkowski. Horthy teigia, jog kaip galint aiškiau rodęs Europai, ypač Lenkijai, gresiantį pavojų iš Vokietijos pusės, tačiau jo samprotavimai buvę su tikti su pajauoka. Girdi, Lenkija karo nebijanti, nes Lenkijos kavalėrija esanti tokia jėga, jog



Palanga — Birutės kalno viršūnėje

po dviejų dienų nuo karo pradžios jau ji būsimanti prie Berlyno vartų. Regentą Horthy taip paveikęs tas lenkų vaikiskas optimizmas, jog grįžęs namo pasakęs savo vyriausybei, jog padėti laikas beviltska, nes lenkai visai nesuprantą hitlerinės Vokietijos galybės ir įsivaizduoja, jog karas bus triumfališkas jų kavalėrijos žygiavimas į Berlyną. Neįgirtus pasaiškėjo, kad Horthy baimė buvo kruvina realybė.

Padėkos mostas

Su mūsų prez. A. Smetona



Stud. Dalė Koklytė skaito referatą "Visuotinio pradžios Puto lyrikoje".



Ped. Lituanistikos Instituto studentai su instituto rėmėjais ir svečiais literatūros seminare metu. Priekyje — stud. Danguolė Prismanaitė ir stud. Dalė Koklytė.

grafas Tyszkiewicz susitiko Portugalijoje 1941 m. sausio mėnesį, kada prez. Smetona buvo pakeliui į JAV. Susitikimo vieta — gražusis Estorile, kur dabar ramiai sau gyvena dar keletas sostų netekusių karūnų galvų. Ir grafas W. Tyszkiewicz ten buvo atsidūręs kaip karo pabėgėlis saugiosio kampo ieškodamas. Buvęs ten tuo metu ir St. Tyszkiewicz iš Palangos, kuris ir pranešęs jam apie

jės apie prez. A. Smetonos kuklumą ir taktiškumą. Lankytojas padavęs tarnaitėi vizitinę kortelę ir paprašius pranešti apie atvykimą, nereikėję laukti nė minutės šeimininkų pasirodymo. Atlikus tokioms progoms skirtus kurtuazijos veiksmus, kalbą pradėjęs grafas Tyszkiewicz, pasakydamas savo atvykimo tikslą. Prezidentas A. Smetona tuoj atsakė:

— Pone grafe, nėra už ką dėkoti. Atlikau tik savo pareigą ir labai galiosiu, kad savo kompetencijos ribose negalėčiau ko nors daugiau Tamstos giminaiciams ir tautiečiams padaryti.

Taktas ir protas

Kalba nukrypusi apie Lietuvą (jis rašo: Kowieniszczyna) pasilikusius bendrus pažįstamus, apie kurių likimą, nė viena pusė neturėjusi žinių. Be kalbant atėjusi grafiui drąsai liesti politinius klausimus. Jis ir pradėjęs taip savo mintį reikšti:

— Pasirodo, Pone Prezidente, jog istorija yra geriausia ir neklaidinga tautų mokytoja ir kad visi didieji įvykiai, išplaukę iš ilgaamžio patyrimo bei tautų

savisaugos instinkto, turi būti vienintelė jų paskirties ir likimo gairė. Paneigdamas Liublino Uniją, Lietuva ir Lenkija sunaikino savo valstybiškumą ir atsidavė savo amžinųjų priešiui malonei ir nemalonei. Ar nemanot, Pone Prezidente, kad tragiškas šio karo liudijimas turėtų turėti lemiamos įtakos lietuvių-lenkų santykių nustatymui ta kryptimi, kad būtų atnaujinti mus rišę istoriniai ryšiai?

Grafas padaręs tą pareiškimą su giliausiu įsitikinimu ir smalsiai laukęs prezidento atsakymo. Jis gi buvęs toks:

— Tai galėtų įvykti tik vienu atveju. Būtent, sugrįžus prie moraninės tradicijos.

Toks prezidento Smetonos pareikšimas buvęs jam taip netikėtas, kad nežinojęs nei kaip reaguoti. Atsipeikėjęs ėmęs svokti, kad ir jis pats taip galvojęs, todėl tą kalbą dalį taip užbaigęs:

— Tokiu atveju linkiu, kad būsimasis mūsų valdovas turėtų Tamstos, Pone Prezidente, taktą ir protą.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prospect 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30, kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v. Sekmadieniais liepos ir rugpjūčio mėn. abi krautuvės uždarytos. Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidara tik 6211 South Western Ave. krautuvė.

PATIKRINKIT AUTOMOBILĮ PAS PRITYRUSIUS MECHANIKUS

TUNE UP 8 CIL. \$ 7.00
TUNE UP 6 CIL. \$ 5.50
AUTOMAT. TRANSMIS. SEALS ĮDĖJIMAS \$30.00
VISŲ FIRMŲ AUTOMOBILIŲ STABŽIŲ (Relinings) nuo \$14.95 iki \$17.95
TRANSMICIJŲ PERDIRBIMAS (OVERHAUL) DARBAS \$50.00

MOTORO PAGRINDINIS REMONTAS, "BODY WORK" IR DAZYMAS
KIEKVIENAS DARBAS GARANTUOJAMAS 90 DIENŲ.

WESTERN AUTO SALES & SERVICE
(LIETUVIŲ ĮMONE)

4318 South Western Avenue
Telefonas — Lafayette 3-1790

taupyk [steigta 1914 m.]

MIDLAND Savings **4 1/2%**

BENDROVĖJE

Kapitalas \$7.000.000,00 ant visų saskaitų

4040 Archer Ave., Chicago 32, Ill.
August Saldukas, President

— Kiekviena saskaita ligi \$10,000.00 apdrausta Federalinės Valdžios Įstaigoje

Pasikalbėjimas vykęs lenkų kalba, kas taiggi buvusi maloni staigmena.

P. S. Noriu tikėtis, jog niekas neužves a. a. prez. Smetonos asmenį užgauliojančios polemikos, o tik pasigėrės jo savišonišku atsakymu lenkui patriotui ir monarchistui, nepajėgusiam bėgti su laiku ir svokti istorijos spyruoklės.

Stovyklavimas prieš 10,000 metų

Paskutiniame ledynų laikotarpyje, ilgiems amžiams užšalus lėtoms šiaurės vandenyno srovėms, tekėjusioms pro Beringo sąsiaurį, susidarė lyg ir pastovus tiltas tarp Azijos ir Amerikos žemynų. Šitai turėjo būti prieš 10.000 - 25.000 metų. Manoma, kad tuo tiltu tada ir prisidėjusi didesnio mato žmonių emigracija iš Azijos į Ameriką.

Paskutiniu laiku šią hipotezę patvirtino ir Columbia universiteto antropologistai, suradę pirmųjų Aleskoj pasirodžiusių žmonių stovyklų pėdsakus toli pietuose. Penkių žmonių ekspedicija, finansuojama Artie Institute of North America, po ilgo ieškojimo pateko į vieną, kalnais nuo žiaurių vėjų apsaugotą lygumą, apie tris šimtus mylių į rytus nuo Point Barrow.

Ir tik, kai jau ruošėsi grįžti, netikėtai buvo pastebėtas vienas kauburėlis, kuris atrodė kažkuo lyg ir įtartinas. Ir taip buvo atrasta stovyklavietė su grubiais akmeniniais įrankiais.

D. V. kiais

Pedagoginis institutas

Atkelta iš 4 psl.)

tute pradedami rugsėjo 16 d. Jaunimo Centre. Institutą lankyti jau užsirašę šie nauji klausytojai: I. Bendoraitytė, Gr. Bičiūnaitė, S. Brazdys, L. Germanienė, J. Gližerytė, R. Jaraitė, R. Jurkūnaitė, J. Juozėvičiūtė, D. Kremerytė, M. Mažeikaitė, J. Nalis, P. Nalis, J. Paškus, T. Pautienytė, D. Reiklytė, J. Stanaitytė, J. Stanulytė, R. Stropus, J. Salčius, D. Šukelytė K. Zukaitė.

Dabar turimomis žiniomis ateinančiuosius mokslo metus Institutą pradės su 34 studentais.

AMERICAN FURNITURE MART

PAVYZDINIAI BALDAI LENGVAIS ISMOKEJIMAI

Matrasas su spyruoklėmis ir spyruoklių dėžė \$39.95
3 dalių sudedamas parior setas: 2 galiniai stalai, 2 stalo lempos, cocktail stolas, paveikslas ir kilimėlis. \$229.95
11 dalių miegamojo baldai: komoda, sofos, matrasai, 2 pagalvės, 2 Vanity lempos, 2 paveikslai, tik už \$149.95
Specialus TV setas \$139.95

GERIAUSIOJI KRAUTUVĖ PIGIAI BALDUS PIRKTI

Saldintuvai, vėsintuvai, air conditioner ir kt. reikmenys dideliu pasirinkimu.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmad. ir ketvirt. 9-9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Liepos ir rugpjūčio mėn. sekmad. uždaryta.

\$500 iki \$1000 nuolaidos naujiems 1961 m. automobiliams

CHRYSLER - IMPERIAL - PLYMOUTH - VALIANT

Daugybė naujų ir visų išdirbusių automobilių.
Galima nupirkti be pinigų — išsimokėjimui.



BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

"WILL LIKE US"

CHRYSLER—PLYMOUTH—IMPERIAL—VALIANT

SALES — SERVICE

4030 Archer Avenue. Chicago, Illinois

Didžiausia ir teisingiausia lietuvių automobilių įstaiga

1909



1961

Taupyk Stipriausioje
CHICAGO TAUPYMO BENDROVĖJE!

4 1/4% Turtas \$80,000,000.00
Atsargos Fondas \$7,500,000.00

Dividendas mokamas visoms santaupoms

Justin Mackiewicz, Chairman of the Board
Justin Mackiewicz, Jr., President

FREE PARKING

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

VALANDOS: Kasdien įskaitant šėst. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečadieniais visai neatidarama.

KVIECIAME APLANKYTI NAUJAS PATALPAS!

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/4%
NESA INVESTAVIMO SĄSKAITOS

Mokami nuo vasario mėn. 1 d., 1960 m.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.

VALANDOS: PIRMAD. IR KETV. 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 p. p.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

LIETUVIŠKI FILMAI: SVAJONĖ AR REALYBĖ?

EDVARDAS SULAITIS, Cicero, III.

Atskalūnų jėskant

Algirdas Gustaitis iš Los Angeles, Calif. karts nuo karto spaudoje rašo apie įvairias lietuviškojo gyvenimo apraiškas. Idomios buvo jo pastabos apie galimybes lietuviškus (lietuvių autorių) kūrinius įpiršti filmų gamintojams Hollywood. Kiek tos pastabos atrodė idomos, tiek pat jos buvo ne-realios.

Pastaruoju laiku A. Gustaitis vėl užgriebė filmų srities klausimą, tik kiek kitokio pobūdžio. Dabar jis kalba apie lietuviškos gamybos lietuviškus filmus (žiūr. Draugo kult. priedą, rugpjūčio 12 d.).

Savo rašinyje, jis padaro trumpą ekskursiją į lietuviško filmo pradžią ir priveda skaičiuojant iki šių dienų. Tada jis sako: "Dabar sudaryti lietuviškas filmines tradicijas, neturint savo valstybės, jau sunku. Užtūto talpinus, toji visuomenė (jos paskiri atskalūnai) net stengiasi trukdyti lietuviško filmo plėtotę".

Paskutinis citatos sakiny, kaip matome, meta šešėlį ant kai kurių "atskalūnų", kurie, kaip duodama suprasti, kažkam trukdo. Sunku pasakyti, ar iš tiesų ano str. autorius žino tokių trukdytojų, ar tik vadovaujasi dėsniu — "kas ne su mumis — tas prieš mus". Aš esu linkęs manyti, kad čia autoriaus galvojimui labiau būtų galima pritaikinti šitą posakį, nes pas mus priešingų nuomonių, žmonės kažkodėl yra įpratę vadinti "trukdytojais".

Išlaidos ir darbas

Ir šių eilučių autorius yra turėjęs progos domėtis filmais (nelietuviškais ar lietuviškais). Teko gerai susipažinti su didžiųjų filmų bendrovių statomų filmų gamyba ir su kai kuriais lietuvišais filmuotojais. Jeigu šiuo metu mes kalbame, kad yra sunku išleisti lietuvišką knygą, pastatyti gerą scenos veiklą, tai jau ką kalbėti apie filmų pagaminimą. Čia išlaidų, sugebėjimo bei darbo reikia įdėti milžiniškus kiekius ir, žinoma, iš anksto daug negalvojant, kokie bus piniginiai rezultatai.

Sugebėjume, bet...

Paliekant nelietuviškų filmų gamybą nuosalyje, reikia sustoti ties lietuviškais filmais. Tenka pasakyti, jog praktiškai lietuviškų filmų Amerikoje mes nebeturime. Prieš maždaug 10 metų Chicagoje buvo planuota susukti vieną filmą lietuvių kalba pagal lietuvių kūrinių. Darbas, kiek žinome, jau buvo gerokai pažengęs į priekį, įdėta daug pinigų, tačiau jis sustojo. Paskutiniaisiais metais ekranus pasiekė kelios ne filmos, o filmėlės — mėgėjiško pobūdžio kūriniai. Yra tekę matyti amerikiečių filmų mėgėjų (ne profesionalų) darbus ir juos lyginant su šiais lietuviškais, reikia atvirai pripažinti, jog mūsų yra dar tolokai atsilikę.

Tai žinoma, nėra vien tik mūsų nesugebėjimo pasekmė. Čia reikia įjungti visas kitas priežastis, kurias tačiau yra sunku nugalėti ir dabartinėse sąlygose vargu ar iš viso įmanoma.

Apie lietuviškų filmų gamybą plačiau teko išsikalbėti su Chicagoje gyvenančiais šios srities judintojais — Stasiūnais (tėvu ir sūniumi). Jie pa-

aiškino, jog yra bandę daug kelių, norėdami lietuvišką filmą pastatyti į atitinkamas aukštumas, bet, deja, be vaisių. Todėl vargu ar A. Gustaitis teigimas, kad "norisi kreiptis į VLIKĄ ALTA, Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondą, būsimą Milijoninį Fondą" ir kt., prašant remti lietuviškų filmų gamybą, duotų jau realiesnių vaisių. Stasiūnų teigimu, šiuo metu tenka pasitenkinti privačia iniciatyva (darau, pinigais) ir tai yra vienintelis kelias, norint šitą parodyti visuomenei.

Vargo filmas

Jeigu mes šiuo metu esame nukalę terminą "vargo mokyklos", tai ir lietuvišku filmu srityje mes iki šiol visais lietuviškais filmas tegalime pavadinti "vargo filmomis". Ir aš nematau, jog tokio pavadinimo mes galėsime atsikratyti. Vienas dalykas — čia, kaip ir kitose lietuviškojo gyvenimo srityse, mes nesulygsime — kas bet kokiais lietuviškų filmų bendrovių vadovaus, ką pirmoje eilėje reikės statyti ir pan. Juk ir filmų gamintojus turime priskaityti prie "meniško tipo" žmonių. Jeigu dailininkai, teatrojai nepajėgia tarp savęs susitarti, tai ir filmuotojai nesugeba (ir vargu sugebės) iš šių tarp išsiskirti.

Lietuviškoji kronika ir tautos

Mano nuomone, ką esamomis sąlygomis reikėtų daryti (ir būtų galima įvykdyti) tai lietuviškos veiklos filminės kronikos gaminimas. Tai turėtų ir istorinės vertės, neskaitant to, kad kronikinėms filmoms ir žiūrovų daugiau atsirastų. Tokio pobūdžio filmams užtektų ir privačios iniciatyvos, negaliant daug laiko ilgiems planavimams bei dėsimsams. Keistai skamba ta A. Gustaitio rašinio vieta, kurioje jis rašo: "Apžvelgtina jaunų, gabių lietuvių atsivėmimo vien užsieniečių filmams, leidimu ir redagavimu anglų kalba žurnalo filminiams reikalams, gaminantiems naujoviškus filmus, bet iki šiol dar nei kiek netalpininkavusių lietuviškam filmui, jo reikalams".

Man atrodo, jog norint talkininkauti reikia turėti — kam talkininkauti. Iki šiolei konkrečią talką dar nebuvo kur nukreipti (neskaitant kai kurių mėgėjiškų užsimojimų). O be to, sunku pasakyti — iš ko lietuviams yra didesnė nauda — ar iš gabių žmonių sugebėjimų pasirodyti kitataučių tarpe, ar iš jų pasireiškimo tokioje lietuviškoje srityje, kurioje geresnių perspektyvų nesimato. Neneigiant tuos pasiryžėlius, kurie nori, sakysime, kiburu savą jūrą išsemti, vistiek mokesime įvertinti ir anuos, kuriems yra prienamos geresnės išsėmimo priemonės.

Jeigu manęs kas paklaustų — kokios yra perspektyvos lietuviškam filmui šiame krašte, aš pasirinkčiau pirmąjį šio straipsnio antraštėje pažymėtą apibūdinimą.

Išspausdinta kalba yra lyg išdžiuvinta gėlė; esmė pasilieką, tačiau spalva yra išblėsusi ir kvapas pranykęs.

P. Lorain

Niekada nepradėki prakalbos, kol neturi ko pasakyti, o kai tą pasakei — sustok.

J. Witherspoon



Vaclavas Ratas

Medžiai (medžio raižinys)

Nepaprasta liga Amerikos miškuose

DR. J. B. GENYS, Marylando Universitetas

Ligos plitimas

Amerikos kaštanų vėžys (Endothia parasitica) yra tiesiog nepaprasta liga, daranti milijonus nuostolių. Ji sunaikina jau daugiau kaip dešimt milijonų akrų miško, ir nėra priemonių jai sukontroliuoti.

Dar neseniai Amerikos miškininkai ir ūkininkai didžiavosi puikiais kaštanų miškais (Castanea dentata). Tas medis buvo lyg duonmedis. Iš jo buvo gaunamas taninas, skanūs riešutai, brangi mediena ir malonus pavėsis. Šiandien šis medis yra lyg vaiduoklis. Liko milijonuose akrų pliki stiebai likučiai, lyg paminklai didžiulės katastrofos.

rofos. Liga nuskina net kiekvieną pasirodžiusią atžalą.

Ši nepaprasta liga buvo įvesta iš Azijos į New Yorką 1904 metais. Ji greit plito Aleanų ir Apalačų kalnais, pasklidama visoje rytinėje Amerikoje. Dabar kaštanų vėžys jau randamas net Vakarų Amerikos medelynuose ir kitur. Negana to, liga plečiasi per Italiją, Jugoslaviją ir Šveicariją į Europos kaštanų (Castanea sativa) miškus.

Milijonai spūrų yra nešamos vėjo ir tolimas vietas. Kita dalis spūrų limpa prie paukščių ir vabzdžių ir taip keliauja tolyn. Šios spūros, radę auką, tuoj iš-

leidžia savo kūno rezginius, vadinamus mycelius, kurie nustelbia gyvąją medžio dalį, ir medis miršta.

Kova prieš ligą nepaprastai sunki

Purškimas Bodeaux mišiniu ir kitais chemikalais ligos nesustabdė. Buvo bandyta įskiepyti į medieną įvairius mišinius. Taip pat nieko negelbėjo. Tada pradėta sergančius medžius kirsti, kad ligą sustabdytų. Bet ir tas būdas mažai padėjo.

Jau 1913 metais buvo pradėta ieškoti ligai atsparių kaštanų Azijoje. Kinijoje, netoli Peipingo buvo rasta kaštanai (Castanea mollissima), kuris buvo mažiau jautrus ligai, tačiau neturėjo tokios geros kokybės kaip Amerikos kaštanai. Taip pat buvo rastas kaštanai Japonijoje (Castanea crenata), kuris auga gan gerai, bet tik truputį atsparesnis ligai.

I pagalbą ateina miškų genetikai

Kadangi Azijos kaštanai yra daugiau atsparesni vėžiui, bet turi kai kurias kitas blogas ypatybes, pradėta juos kryžiuoti, norint pagaminti hibridus, kurie turėtų visas gerąsias ypatybes. Jau 1932 metais gauti pirmi hibridai Castanea dentata x mollissima. Jie auga gan gerai, bet dar nėra visai atsparūs ligai. Tada padarytas sekantis kryžaviavimas Castanea (dentata x mollissima) x mollissima. Kitaip sakant hibridas vėl buvo sukryžiuotas su Kinijos kaštanu. Šie paskutiniai hibridai dar tebestudijuojami.

1934 metais buvo sukryžiuoti Amerikos ir Japonijos kaštanai, ir vėliau tie hibridai vėl sukryžiuoti su Kinijos kaštanais. Gautas galutinis hibridas tokiu vardu: Castanea (dentata x crenata) x mollissima. Šie pas-

kutinieji yra atsparesni ligai negu bet kokie kiti lig šiol žinomi kaštanai. Vis dėlto ir jie dar nėra 100 procentų atsparūs.

Ar verta žengti dar vieną žingsnį?

Atsakymas: ligai atsparių kaštanų dar neturime. Tačiau liko dar vienas neįsprendytas metodas: įradijuoti sėklas arba jaunas augaliukus radio-aktyviais spinduliais. Yra galimybė, kad įvyks tam tikros genų mutacijos. Genų mutacijos gamtoje įvyksta vieną kartą iš milijono atvejų. Veikiant radio-aktyviais spinduliais, ši procesą galima paskubinti apie tūkstantį kartų. Jei įvyktų toks pasikeitimas (mutacija), kad auga-

las būtų atsparus kaštanų ligai, būtų nepaprastai didelis ekonominis ir mokslinis laimėjimas.

Jaunystė sukurta ne džiaugsmui, ne malonumui, — ji sukurta tik heroizmui.

— Paul Claudel

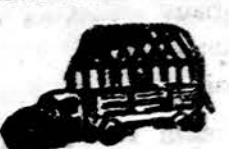
ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers



Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA



CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

PProspect 8-9051

RITA

GROŽIO SALONAS

2607 West 51st Street

Chicago 32, Illinois

Vėliausio stiliaus plaukų šukuosena, pusmetinis bei įvairus plaukų dažymas.

Pirmadienį uždaryta. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak. Ketvirtadienį ir penktadienį pagal susitarimą.

Savin. Rita Dobilaiteienė

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) Yards 7-0525

(Virš 40 metų Bridgeporte)

Naujausio stiliaus batai visai šeimai

3335 South Halsted Street

Chicago, Illinois

Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.



Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalingas agento, arba brokerio, kad jis parpintų jums polius per mūsų kompaniją. Nelaimė istikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St.

Room 800

Telefonas CEntral 6-5206



AR MOKEJIMAI UŽ JŪSŲ AUTOMOBILĮ PERAUKŠTI?

Jeigu dabartiniai Jūsų automobilio mokesčiai yra per dideli, skambinkit ar atsilankykite. Jūs visad galite sumažinti mokesčius pusiau ar dar daugiau, perfinansuodami juos pagal Drovers "mažos-islaidos" bazę. Leiskit mums parodyti, kiek mes galim Jums sutaupyti?

Jūs atrasit, kad verta

bendrauti su Drovers

The Drovers Banks
47th Street & Ashland Avenue Yards 7-7000

Pasinaudokite mūsų firmos patikimiausiu, atsargiausiu ir tinkamiausiu patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

(Laisnuota per Intourist)

SIŪSKITE SAVO GIMINEMS PAKETUS

I LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS SIŪSKITE PAKETUS DABAR

135 W. 14th St., New York 11, N. Y., Telephone CHelsea 3-2583

Atdara kasdien nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 9 iki 4 val. dieną

141 Second Ave., New York City. Tel. GRamercy 5-7430

Arti subway — Tarp 6th ir 7th Aves.

Atdara kasdien 9-6; sekmadieniais 9-4.

21 Fifth Avenue, Youngstown 3, Ohio
Tel.: RI 3-0440359 West Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel. ANDrew 8-5040132 Franklin Avenue, Hartford, Conn.
CHapel 6-4724332 Fillmore Avenue, Buffalo 6, N. Y.
Tel. TL 6-2974762 Springfield Ave., Irvington 11, N. J.
Tel. ESsex 2-4685900 Literary Road, Cleveland 13, Ohio
Tel. TOWER 1-146111339 Jos. Campan, Detroit 12, Michigan
Tel. TOWnsend 9-3980632 W. Girard Avenue, Philadelphia 23, Pa.
Tel. WALnut 5-8878

3216 Sunset Boulevard, LOS ANGELES 26, Calif. NOrmandy 5-9887

2803 3rd AVE. (tarp 147 ir 148 St.) BRONX 53, N. Y. Tel. LUDlow 5-2624

217 E. Hennepin Ave., MINNEAPOLIS 14, MINNESOTA. Tel. FEderal 2-4938

963 Bleecker Street, UTICA, N. Y. Tel. RE 2-7476

1103 No. W. 61st Street, SEATTLE 7, WASHINGTON

1234 — 9th Avenue, SAN FRANCISCO 22, CALIFORNIA

Mūsų didelė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams pasitenkinusių klientų. 100% garantija, kad kiekvienas paketas bus pristatytas. Išsuntinime į 48 valandas.

Adresatą pasiekia į 6-7 savaites oro paštu į 7-12 dienu.

Dabar galima rūbų siuntiniuose siųsti ir kavos pupelių, šokolado (plytelių) ir bonbonkes.

Mūsų raštinėse randasi pilniausias pasirinkimas pirmos klasės medžiagų.

Klauskite pilno katalogo, rodančio kainas dėl maito ir patarnavimo. Katalogas veiktas.

60 metų nuo Jono Smalackio mirties

Jonas Smalackis buvo vienas žymesnių anų laikų veikėjų, politikų Mažojoje Lietuvoje. Gimė 1835 m. birželio 7 d. pamaryje Trumpaičių kaime, Lankos aps. turtingo ūkininko, vadinamo dvarininko sūnus. Pradinę mokyklą lankė ir baigė Virskaliuose, gretimam valsčiuje. Mėgo keliauti. Namuose pasimokęs prancūzų ir italų kalbų, apėjo gimtąjį kraštą. Apkeliavo didesnius Europos miestus, buvo Jeruzalėje. Didžiavosi, kad Jordano upėje maudėsi, ir, net toje vietoje, kur apaštalas Jonas krikštijo Kristų. Be to, buvo parsižėjęs iš Jordano upės vandens ir jį vietos kunigas apkrikštijęs jo vaikui.

Keliaudamas po Italiją, buvo įstojęs į Garibaldžio savanorių eiles ir dalyvavo kovose. Grįžęs iš tolimų kelionių, kiek atokiau laikėsi nuo lietuviškos veiklos ir lietuvių. "Atsivertė" Birutės d-jos susirinkimuose. Tai nuopelnas J. Vanagačio, J. Stikloriaus, M. Jankaus, Vydučio, Zauriaus ir kitų. Vėliau su lietuvišiais visur viešai kalbėdavo cik lietuviškai. J. Smalackio pastangomis, padedant M. Jankui ir Zauriui (Rokačiams), įkurtas "Lietuviškų Konservatyvų Komitetas", kurio tikslas buvo surinkti tuos lietuvių balsus, kurie į Vokietijos seimą rinkdavo vokiečių konservatorių atstovus.

Tasai įsteigtas komitetas, J. Smalackio pasiūlymu, 1892 m. įkūrė "Lietuvišką Konservatyvų Skyrimo Draugiją". 1898 m. Klaipėdos ir Šilutės apskrityje J. Smalackį išrinko atstovu į Vokietijos seimą. Tai pirmas ir vienintelis lietuvis, išrinktas į Vokietijos seimą. Pabrėžtina, kad seime, jis viešai ir atvirai pareiškęs esąs lietuvis ir gynė lietuvių reikalus, nesidėdamas į jokias frakcijas. J. Smalackio tokia griežta linija lietuvių reikalų gynime buvo plačiai vokiečių spaudoj aprašyta. Buvo stambus, stiprus vyras, todėl kritęs vokiečiams į akis. Jo veikla lietuvių tautiniame judėjime buvo labai didelė ir reikšminga. Nuo 1862 iki 1895 m. ūkininkavo Didžiojoje Algaviškiuose, o vėliau ūkį pardavė ir apsigyveno Tilžėje, kur ir mirė, 1901 m. gegužės 8 d. (jv.).

Dideli meno turtai plaukia Izraelin

Izraelio vyriausybės ir skaitlingų mecenatų rūpesčiu Jeruzalėje yra kuriamas milžiniškas Jeruzalės meno muziejus. Jis apjungs visą eilę lig šiol atskirai ten egzistavusių muziejų. Vien tik skulptūroms statyti prie muziejaus įrengiamas penkių akrų parkas.

Paskutinę savaitę New Yorke gyvenęs garsus, Lietuvoje gimęs žydų tautybės skulptorius Jacques Lipchitz anam Jeruzalės meno muziejui atidavė apie 300 savo skulptūros darbų plasterio originalus. Tai yra beveik viskas, ką jis yra sukūręs nuo 1910 metų. Jeigu tik kiekvieno iš tų darbų bronzinė reprodukcija kainuotų apie 15.000 dol., sunku ir įsivaizduoti, kokia astronomiška suma turėtų būti pardavus 300 originalų. Gi skulptorius muziejui juos atidavė dovanai.

Amerikiečių žurnalai ir laikraščiai, rašydami apie šią skulptoriaus dovaną Izraelio muziejui, prisimena ir jo gimtinę Lietuvą. Newsweek net rašo, jog 70 metų amžiaus skulptoriaus kalbų dar ir dabar jaučiamas švelnus lietuviškas akcentas (soft Lithuanian accent).

Kito jau mirusio žymaus žydų tautybės skulptoriaus Jacob Epstein našlė tam pačiam Jeruzalės muziejui atidavė irgi visų geriausių Jacob Epstein darbų originalus.

Šie faktai yra akivaizdus pavvyzdys kaip svetimos šalys sukurti meno turtai galų gale grįžta savo tauton. Ir šių dienų laisvojo pasaulio lietuvis — kūrėjas turėtų šitai gerai įsidėmėti, ieškant savo kūrybai prasmės. Tegu kada nors ir mūsų čekagiškė Čiurlionio galerija bus panaši dovana Vilniaus Dailės muziejui. Gal mūsų dovana tėvynai ir nebus tokios milijoninės dolerių vertės, užteks ir to, kad ji bus sukaupia iš širdies ir meilės savo tėvų žemei sunkiausiose jos istorijos valandose.

Moderniosios operos pripažinimas

Naujoviškoji dvidešimtojo amžiaus kamerinė ir simfoninė muzika jau seniai yra pilnaties visose žymiausiose Vakarų pasaulio koncertų salėse. Tik operos menas lig šiol kietokai laikėsi prieš įtartinas naujoves, savo didybę remdamas daugiausia operos klasikais.

Moderniosios operos šalininkai tiek kompozitoriai tiek šiaip mėgėjai turėjo vesti ilgą ir gana sunkią kovą už moderniosios muzikos teises šiandieninėse operų salėse. Persilaužimo data modernistų naudai gal bus laikoma šių metų vasara. Kovos ir laimėjimo herojus yra jaunas vokiečių kompozitorius Henze. Jo labai moderniai parašyta opera "Elegija jauniems ismylejėliams" šiomis dienomis yra girdima garsiajame operų festivalyje Miunchene. Šios dabar garsėjantios Henze operos premjera įvyko dar tik prieš trejetą



Aluminiujaus liejinio plokštė sulaukė 37 mm. kulką, tapdama tinkama kariniams šarvams. Tyrinai atlikti Aberdeen, Md.

mėnesių Schwetzingene, Vokietijoje.

Henze opera parašyta atonalinės muzikos rėmuose, pritaikyta mažam orkestrui, kuriame savo rolę turi ir nevisai klasikiniai instrumentai, pvz. elektrinės gitaros ir panašūs. Miuncheno festivalyje šiam orkestrui diriguoja pats kompozitorius.

Aplamai tai nėra pati pirmoji jo šios rūšies opera. Viena ankstesniųjų jo operų "Nušalioji gatvė" 1954 metais Romoje virto beveik skandalu, o 1956 metais opera "Karališkas elnias", Berlyne vos vos nepasibaigė riaušėmis. Šiemet gi jo "Elegija" Miunchene buvo priimta jau ramiai ir santūriai, visai nieku jos neišskiriant iš kitų, per eilę metų įprastinių operų.

Lig šiol ir mokslininkų ir šiaip fantastų kitose planetose gyvybės vis būdavo ieškoma Marse na dar, gal būt, Veneroje. Jupiteris visada būdavo čia aplenkiamas, nes visuotinai tikėta, jog šioje planetoje gyvybės nėra.

Buvo tikima, jog šią milžinišką planetą (1312 kartų didesnę už žemę) dengia mirtinas amonijos ir methano debesys, kurio sluogsnių temperatūra turėtų būti net —270F žemiau nulio. Dėl to buvo tikima, kad apie Jupiterį net gali būti susidaręs ledų sluogsnis 17.000 mylių storumo.

Tik paskutinėmis savaitėmis Kalifornijos universiteto astronomai pradėjo kalbėti visai kita. Dr. Cari Sagan ir kiti manė, jog anas Jupiterį nuo mūsų

akių dengias amonijos ir methano debesys, gal būt, ir slepia mums nežinijimą ir primityvią Jupiterio gyvybę. Anot Kalifornijos astronomų, ultra violetiniai spinduliai, veikdami atmosferą, gamina paprasčiausias organines molekules. Tuo pačiu metu saulės spinduliai, pasiekę planetos paviršių, sukelia infraraudonus spindulius. Gi debesys sugauna šią šilumą ir formuoja vandens ar amonijos okeanus. O į juos jau ir krinta anos molekules. Šitas procesas, anot Sagan, ir sukuria sąlygas, kuriose jau gali atsirasti pati primityviausia gyvybė. Dr. C. Sagan manymu, Jupiterio paviršius visai nėra padengtas ledu. Planetos paviršiaus temperatūra gali būti apie 70 F., ko visai pakanka primityviai gyvybei.

• Tėv. J. Vaišnys, S.J., "Laiskų Lietuviams" redaktorius, ketletą savaitę praleis Los Angeles mieste, pavaduodamas Šv. Juozapo ligoninės kapelioną kan. A. Steponį.

GERAS IR FIGUS
DAŽYMAS
IS LAUKO IR VIDIAUS
LA 3-4264

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
K. GINETIS
3255 S. Union Ave., Chicago 16
Tel. Vtctory 2-0105
Vertimai — Pilietybė — Laiskai
1 dol. 25 ct. val. — privačios



JŲS GALITE PASITIKĖTI
DAKTARO PARĄSYTO
RECEPTO TIKSLIU IŠPILDYMU, KAI KREIPIATĖS Į MŲSŲ VAISTINĘ.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sėkmingai veikia. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių, vėliausiai išrastų.

DARGIS DRUG STORE
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6000

DĖMESIO!
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
(Licensed by Intourist)

Pirma Lietuvių vedama LICENZUOTA siuntinių siuntimo kompanija pristato Jūsų siuntinius į Lietuvą per 6 savaites. Patys supakuojame ir išsiunčiame paštu, be tarpininkų. Todėl siuntiniai pasiekia gavėjus per trumpiausią laiką. Mūsų krovinių sąsiete didelį pasirinkimą medžiagų drabužiams, odos batams, skarelėms, kilimėliams, nyliams ir aksomų žemianksomis kelnėms. Dėl nemokamų kainoraščių ir informacijų rašykite ar aplankykite Cosmos Parcels Express, 3212 S. Halsted Str., Tel. 225-1861 ar Marquette Parcel Service 2439 W. 69th Str., Tel. WA 5-2737 Chicago, Ill. Vedėjas: E. Zukauskas ir M. Vėlošis.

DABAR YRA SAUGIAUSIA
ŠALPOS SIUNTINĖ
(iki 20 kg.)

siųsti per neutralią Švediją. Reikalauskite mūsų naujausio katalogo. Pirmos rūšies prekės trumpiausiu pristatymo laiku. Mes prašome rašyti vokiškai arba angliskai.

RUODOLFS KERLS
Bodalsvagen 19
Stockholm-Lidingo
SWEDEN

Geriausias ir patikimiausias patarnavimas siunčiant
DOVANŲ SIUNTINIUS
Į VISAS U.S.S.R. DALIS

Atneškite arba atsiųskite paketus į seniausią bendrovę, tvarkančią paketų persiuntimą

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.
CENTRINIS OFISAS:

716 Walnut St., Phila. 6, Pa. WALnut 5-3455

Skyriai didžiuosiuose miestuose. Reikalaukite katalogų arba informuokitės Jūsų apylinkės telefonų knygoje

GREITAS—SUMANUS—PATIKIMAS PATARNAVIMAS

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
(Licensed by Intourist)

Paskubina Jūsų siuntinius Jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA. Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirksdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur. Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrį:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y.	506 Wilson Ave.	Tel. HY 1-5290
Woodhaven 21, N. Y.	84-17 Jamaica Ave.	Tel. VI 6-3330
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	Tel. GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel. MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Bldg.)	
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel. FO 3-8569
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel. BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel. LO 2-1446
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel. WA 2-4035
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel. HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel. TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel. SW 8-2868
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St.	Tel. GL 8-2256
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel. VI 1-5355
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel. TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	Tel. WA 5-2737
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Ave.	Tel. AN 1-2894
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel. FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel. PL 6-6766
ATHOL, Mass.	61 Mt. Pleasant St.	Tel. CH 9-6245
BOSTON 18, Mass.	271 Shattuck Ave.	Tel. LI 2-1767

* Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais

PAGALBĄ NUO SIENLIGĖS

reumato, artricio ir širdies ligų rasite išsius metus lietuvių viloję Southern Hotel Apts., Inc.

333 Ouachita Avenue, Hot Springs, Arkansas

Cia rasite lietuvišką spaudą, kvėpuosite sveiką pušų orą, maudysitės gydantiuose vandenyse ir turėsite erdvius kambarius su voniomis. Zemos kainos. Nuolaidos ilgalaikiams svečiams, pensininkams ir šeimoms. Klauskite Ciceroje J. PAKALNĖ, telef. TOWnhall 3-9230.

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

EDVARDAS SAUNORIS — GELININKAS
Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms, krikštyms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti ir puošti kapus Jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWnhall 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIOSKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAKŲNOM VISTA
REpublie 7-8600 REpublie 7-8601

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON'S
SAVININKO
SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIONAS	
4348 S. CALIFORNIA AVE.	LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS	
3307 LITUANICA AVE.	Tel. Yards 7-3401
PETRAS P. GURSKIS	
659 WEST 18th STREET	Tel. SEeley 3-5711
POVILAS J. RIDIKAS	
8354 S. HALSTED STREET	Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS	
10821 S. MICHIGAN AVE.	Tel. Commodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN	
3319 S. LITUANICA AVE.	Tel. YArds 7-1138—1189
VASAITIS — BUTKUS	
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.	Tel. OLYmple 2-1003
STEPONAS C. LACKAWICZ	
2424 W. 69th STREET	Tel. REpublie 7-1213
2314 W. 23rd PLACE	Tel. Virginia 7-6672
VANCE FUNERAL HOME	
1424 S. 50th AVENUE	Tel. OL 2-5245 arba TO 3-9687

Perskaite dien. "Draugą". duokite jį kitiems



Derliaus karalienė Diane Munch Los Angeles apygardos mugėje.

SPYGLIAI IR DYGLIAI

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

POETINĖS TEMOS

VACYS TREIBERYS, Chicago

Noriu pakalbėti poetinėmis kūrinių paskutinę eilutę ir patemomis ir paaiškinti kaip aš lyginkite su Goethe ir Frostu. rašau. Pirmiausia darau todėl, kad noriu apsiginti nuo kai kurių niekadejų, kurie nemano, kad aš poetas ir kurie neįvertina mano darbo technikos. Pirmiausia, prieš paaiškindamas, prašau susipažinti su mano poetija:

ALLEGRO NON TROPPO

Man patinka rudens smuikai
šalto vėjo bangoje,
Man patinka melsvos žvaigždės,

Kiškio pėdos danguje.

Mane žavi rudens varis,
Riebus molis ir kvietėjai,
Man patinka patvoriuose
žali žolės šepeliai.

Bet — kai vėjas gailiai ver-
kia

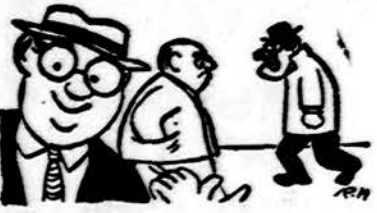
Mergaičiukės balseliu,
Kertu savo mandaliną,
Nes užmigtį negaliu.

Mielos juodos miego gulbės,
Lėkit, lėkit pas mane
Verkia gluosniai ir mėnulis,
Aš nurimsiu tik sapne.

Mano stilius ryškus, išpuose-
lėtas, sodrus, gyvas, sultingas,
vaizdingas; nebanalus, meistriš-
kas. Kažkas pasakė apie Ch. Baudelaire, kad jo sakiny-
s ir vaizdas yra lyg piešinys, atmuš-
tas bronzos medaly. Lygiai, ly-
giai toks, kaip kažin kas toks
ir mano sakiny. Bet didžiausia
šio mano kūrinių vertė — jo-
kių pasaulėžiūrinių klausimų,
jokių moralės siūlymų.

Kaip aš kuriu

Aš naudojuosi St. Šalkaus-
kio "Bendrinę mokslinio darbo



Sunkiausia našta, kokią žmogus
apsiima nešti, yra neapykanta.

metodika" skaitau savus ir sve-
timus rašytojus ir poetus. Ra-
dęs gražų vaizdą ar posakį, nu-
dėraū į knygutę. Kai jau tu-
riu pakankamai medžiagos, sė-
lu rašyti. Žinoma, tuos pasis-
kolintus vaizdus ir posakius aš
kartais truputį perdirbu (ru-
škas metodas). Taigi — ra-
šau, vadinau, dedu vieną puikų
sakinį prie kito dar puikio.

Mano bičiulis Balys teigia,
kad mano eilėraščiai yra tik
kražių dažnai — skolinai, sa-
kinių rinkinys. "Trūksta pras-
nės", sako Balys. Viešpatie,
kas gi rūpinasi prasme šiais
egzistencializmo — to bepras-
miško beprasmybės ieškojimo
— laikais! Balys tvirtina, kad
gerame lyrikos kūrinyje vis-
kas suvesta į vieną sakinį. Ir
laugybę pavyzdžių jis duoda.
Jis tvirtina, kad vieno R. Fros-
to kūrinių visa prasmė yra
paskutiniuose žodžiuose: "And
miles to go before I sleep."
Goethe's garsusis eilėraštis bai-
jasi "... pailsėk ir tu." Mila-
šius — "Ach, tie numirėliai!"
Jis vis dar gyvesni, negu širdis
mana.

Balys sako, kad tos poetų
eilutės ir yra visos kūrinių ci-
nusus, o visos eilėraščių yra
tik skaitytojo paruošimas, nu-
teikimas šiam sakiniui sugau-
ti ir išgyventi. Gerbiamieji
Dygliai, dabar spręskite jūs.
Dar kartą paskaitykite mano

kūrinių paskutinę eilutę ir pa-
temomis ir paaiškinti kaip aš
lyginkite su Goethe ir Frostu.
Goethe apie miegą o aš apie
sapną!

Taigi kuo aš blogesnis už
Goethe. Balys nusišypsojęs sa-
ko, kad reikia turėti vidų, bet
kam tas vidus, jeigu aš turiu
užrašų knygutę? Turiu dar pa-
stebėti, kad daugelis poetų, sa-
vo išgyvenimų, didelių kaip ba-
la po lietaus, negali sukišti į
įprastas formas, aš galiu. Tai
gi aš esu poetas, gi Balys tvir-
tina, kad skaitytų tie kurie
viską skaito, gi kritikai ją įver-
tintų pažymėdami, kad tai yra
abstraktinės psichozės nuosta-
biojo integralaus išvalgumo ir
apoteozės išskandavimas.

Red. past. — Straipsnį spaus-
diname dėl keliamų aktualijų,
o ypač dėl sugestių kaip noe-
tai turi rašyti eilėraščius, jo-
gi šiol dar tom sugestių nes-
inaudojo.



Daktaro kabinete

Nuo ko sveikas

Liudvikas XIV paklausė Mol-
jėra, ar jis patenkintas savo
gydytoju.

— Visiškai, — atsakė rašy-
tojas. — Mes dažnai su juo pa-
sišnekame, o kartais jis išrašo
man vaistus, kurių aš niekada
nevarčiau, ir taip gyvuojau sau
sveikas.

Žiauri tiesa

Susimildamas, daktare pasa-
kyk kad ir karčią tiesą. Aš esu
viskam pasirėngęs.

— Tamstos žmona vėl galės
kalbėti, — atsako daktaras.

Yra išeitis

Kai pacientė rengėsi po išty-
rimo, gydytojas sėdėjo giliai
užimastęs. Pagaliau jis prabi-
lo: — Jokios ypatingos ligos
nesurandu, bet tamsta esi ner-
vinga. Turėtumėt būtinai apsi-
vesti.

— Bet, ponas daktar, aš jau
esu vedusi!

— Tokiu atveju tamsta pri-
valai atsikirti.

Nėra galimumu

— Brangioji, — taria vyras
žmonai, — kaip aš galiu atmin-
ti tavo gimtadienius, jei tu nei-
ni senyn.

Nelaimė

— Po šimto kalakutų, vis dėl
to spėjau į traukinį.

— O ko tamsta nervuojiesi,
jeigu jau traukinyje?

— Mat, aš buvau tikras, kad
į traukinį nespėjau todėl ir
vizą namuose palikau.



Tai sušilo vėl gražiai,
Džiaugias žmonės ir vabzdžiai.



I mokslininkų suvažiavimą nepakviestas mokslininkas stebisi,
kad yra žmonių, besirūpinančių kitokiomis, o ne dolerinėmis
problemomis.

ST. SANTVARAS VYT. MARIJOŠIAUS GYVENIME IR DARBUOSE

Kad įdomus Stasio Santvaro
straipsnis Vytauto Marijošius
gyvenime ir darbuose", tilpęs š.
m. rugp. 23 d. "Dirvoje" palik-
tų ilgiau mūsų atmintyje cituo-
jame keletą jo ištraukų:

"Vytautą Marijošius, mūsų
talentingą dirigentą, pažinau
1926 m. rudenį, kai nusibeldžiau
Klaipėdos konservatorijon stu-
diuoti muzikos ir dainos meno.
Jau anuo metu, kaip sakoma,
jis buvo gaidys ant skiedryno".

"Neramūs laikai tada buvo
Klaipėdos konservatorijoje. Stu-
dentai pradėjo bruzdėti. Sukili-
mo vadų tarpe nepaskutiniu
smuiku grojo ir Vyt. Marijo-
šius. Komp. St. Šimkus nuo mo-
kyklos direktoriaus sosto buvo
nuverstas... Aš likęs negausių
šimkininkų būry, buvau graso-
mas langų daužymu... buvau
pavėtytas ir pamėtytas, bet mo-
kykloje savo kėdę pajėgiau išai-
kyti. Aišku, tuo metu ir mud-
vieji santykiai su Vyt. Marijo-
šium nebuvo itin draugiški, bet
jie nebuvo ir storžieviskai niau-
rūs... Berods, nuo to laiko dau-
giau jokie juodi katinai neper-
bėgo mudviejų kelio su Vyt.
Marijošium."

"1932 m. rudenį mudu susiti-
kom Valst. teatre Kaune. Jis
buvo operos koncertmeisteris...
o aš atsisėdau į operos solisto

Slapto sąrašo saugotojas

Al. Gimantas Teviškės Žibu-
riuose paskelbė straipsnelį
"Slaptas sąrašas", kuriame tei-
gia: "Ir vis nesustojant savųjų
medžioklei, vis ieškant tariamų
jų ar tikrų priešo agentų savi-
kių tarpe, komunistais ar jų
simpatikais apšaukiamųjų sąra-
šas papildomas naujais vardais.
Viena ar kita proga, tiesiogiai
ar užuominomis, komunistais
ar jų simpatikais buvo ap-
šaukta jau visa eilė tautiečių.
Paskiausiai metu pridėta Nar-
kelūnaitės ir Pipiraitės pavar-
dės"

Kadangi Al. Gimantas prie-
nežinia kieno sudaryto sąrašo
prieina, o gal net ji saugo, bū-
tu gera, kad ir toliau visuome-
nė informuotų kas pateko, kas
iškrito, koks iš viso sąrašas ir
kartaais pridėtų grafinę atskai-
tą.



Jungtuvės ilgai tveria, jeigu
vestuvinis žiedas dažnai maudo-
mas indų plovimo vandeniu.

Darbas ir poilsis

— Kaip tu derini darbą su
poilsiu?

— Labai protingai, tik gaila,
kad darbui beveik nebelineka lai-
ko...

— Su politikais yra blogai
tai, kad jie turi daugiau spren-
dimų, negu gyventojai proble-

A. Nelson

kėdute".
"Bene 1935 m. aš buvau pa-
skirtas operinių libretų vertė-
ju ir liet. kalbos prižiūrėtoju
Operos teatre... Man, kaip ver-
timų autoriui, teko su juo (Ma-
rijošium) artimai dirbti... jis
man niekad netrukdė, o tik pa-
dėjo".

"Šių metų liepos mėn. 11 d.
Vyt. Marijošius šventė savo 50-
tą gimtadienį. Nebūtų jis Ma-
rijošius, jeigu tą savo neeilinę
gimimo dieną būtų tylomis pra-
leidęs. Savo gimtadieniui jis ruo-
šėsi ištisus metus".

"Pažindami Vyt. Marijošiaus
talantą ir gabumus, gal nega-
lėtumėm pasakyti, kad tie lai-
mėjimai yra nepaprastai dideli".
"Nors laikas bėga... ir jis
(Marijošius) jau perkopė šimto
metų viršukalnę, bet negi nu-
leisim rankas ir pasiduosim!"

Nusikaltimas

Vieno pianisto-virtuozo kon-
certo metu kišenavagis kreipiasi
į profesijos bendrą:
— Nesuprantu, kaip galima
veltui eikvoti tokį pirštų mik-
lumą.

Apdūnojimai nuo Michigan kranto

Lietuvių Fronto Bičiulių stu-
dijų savaitės proga Union Pie-
re buvo ir graudžių atsitikimų,
kaip liudija šie skaudūs posmai:

Kada noriu verkiu,
Kai noriu dainuoju,
Nuo viengungio bėdų
Neišsiliuosuoju.

Nedėlio išėjau
Aš prie vandenilio,
Ogi žiūriu Regina
Vartosi ant smėlio.

Regina, Regina,
Tu man pasakyki,
Ar labai per metus
Praplėtėjo plikė?
Ir prabilo Regina:
— Imk sau saulės vonią
Pernai buvau mergina,
O šįmet jau ponis.

Arba buvo ir tokių atsitikimų:
Lijo lietus nuo pat ryto,
Siaurūs vėjai putė,
Ir ne vienas pagalvojo:
Būti ar nebūti?

Sakėm širdys atsigaus
Jauno čia ir seno,
Krinta žvaigždės iš dangaus
Viršum Michigano.

— Kurgi dingto tos mergaitės,
Kurgi ta Chicago? —
Zalnieraitis ir Krakaitis
Baigia džiūt ir ragą.

Ir būk mandras čia ir rinkis
Būti ar nebūti, —
Jeigu tėra vienas Brinkis
Ir viena Žibutė.



Kai giedra, visi ratukai
Gegužinėn Draugo suka.

Jonas Jona

MAINOS RŪBAI MARGO SVIETO

Anuomet:

Kas iešmą, ar kuolį panešti dar gali,
Į kovą! Į kovą už protėvių šalį!
Kulkosvaidi, broli, smagu apkase,
Kai šildo krutinę Pilėnų dvasia!

Sukulsim, po pyptikais, maskolį ir prūsą,
Užtvosim kaip reikiant Pilsudskui per usą.
Nuo Baltijos jūros, lig Vilniaus kalvų,
Lai plazda trispalvė virš mūsų galvų!

Šiandien:

Sakyk, brangi, ką veiksim mudu,
Namo sugrįžę iš Bermudų,
Kur vėl, po mėnesio medaus,
Tie fondai tūkstančių maldaus?

Te sau veiksniai už sostą mušas,
Te Balfą remia koks ten glušas,
O aš naujaisiu Forduku,
Į Country Club pažūt suku.

Bičiulis rašo iš Havajų:
— Hello, Stasy! Sakyk, how are you?
Man sekas puikiai — never mind!
O havajietės — mergos fine.

SPYGLIUOTINĖ ENCIKLOPEDIJA



— Burna, tai toks daiktas
kuri žino viską išskyrus kada
užsidaryti.



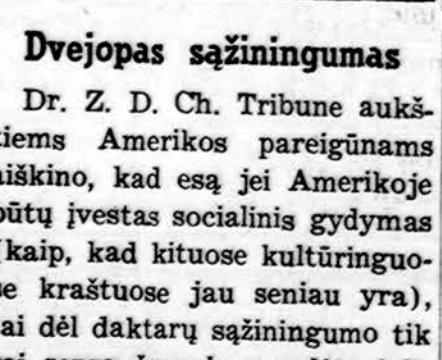
— Filosofas, toks išmintin-
gas žmogus, kuris teigia, kad
pasaulyje senų girtuoklių yra
daugiau negu senų daktarų.



— Verksnys yra toks žmogus
kuris mano, kad pasaulyje tik
jis vienas bėdų teturi.



— Tvirtuolis, tai yra toks vy-
ras, kuris iš baimės savo smul-
kutei žmonai kasdieną plauna
indus ir grindis.



Dvejopas sąžiningumas
Dr. Z. D. Ch. Tribune aukš-
tiems Amerikos pareigūnams
aiškino, kad esą jei Amerikoje
būtų įvestas socialinis gydymas
(kaip, kad kituose kultūringuo-
se kraštuose jau seniau yra),
tai dėl daktarų sąžiningumo tik
rai sergą žmonės negalėtų į li-
gonines pakliūti, nes jos esą
būtų užpildytos taip pat dėl
daktarų sąžiningumo) neser-
gančiais.

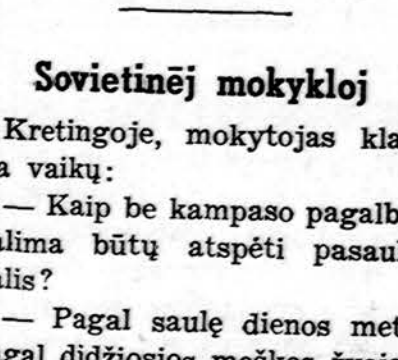
— Pataikūnas — žmogus, kal-
bas mums visokius malonius
dalykus, kuriuos mes patys
apie save manom.



— Aidas yra toks daiktas,
kuris tik vienintelis gali neleis-
ti materialiai pasakyti paskutinį
žodį.



— Savamokslis daktaras —
toks asmuo, kuris prieš trejus
metus pradėjo degtine gydytis
nuo slogos ir sėkmingai gydosi
jau treči metai.



Sovietinė mokykloj
Kretingoje, mokytojas klau-
sia vaikų:
— Kaip be kampaso pagalbos
galima būtų atspėti pasaulio
dalis?
— Pagal saulę dienos metu,
pagal didžiosios meškos žvaigž-
dės nakties laiku, pagal laikro-
dį, — atsako mokiniai.

— O tu Joneli, ar negalėtum
priminti dar vienos galimybės?
— Aš tai paieškočiau geležin-
kelio bėgų. Anksčiau ar vėliau
ateis traukinys. Jeigu pilnas, tai
jis važiuoja į rytus, o jeigu
tuščias, tai grįžta į vakarus.

Šių laikų žmona
— Žinai, man akmuo nukrito
nuo krūtinės, — sako viena po-
nisiuka kitai. — Visada gal-
vojavau, kur mano vyras eina va-
kara. Vakar netikėtai anksti
sugrįžusi ir radau jį namie be-
sėdintį.

— Trūksta mėslo —
Nėra šiaudų.

— Trūksta mėslo —
Nėra šiaudų.

— Trūksta mėslo —
Nėra šiaudų.

— Trūksta mėslo —
Nėra šiaudų.

— Trūksta mėslo —
Nėra šiaudų.



Spyglininkai rašo

— Adomas Jiesia atsiuntė šį
šaukų straipsnį apie Berlyną:
Kyla riaušės dėl Berlyno,
Reikia ruskų mest už klyno,
Gana prie Elbės bučiuotis,
Reikia vėl pradėti boksotis.
Nebus daugiau propagandos,
Ruskų mesime nuo sprando.
Ar taip bus ar nebus,
Bet lietuviai nepraus.

— Nepastebėta iš Chicago
rašo: "Su visa familia dvi sa-
vaitės išatostogavusi Union
Pier laukiau, gal kokia smertel-
na dūselė parašys, kad štai,
toks ir toks ponas su boba ir
dviem vaikais išvažiuojo atosto-
gauti į Union Pier. Bet niekas!
Valgau košer agurkus su košer
kumpiu, skaitau savaitę vėliau
ir kažkur atvežtą spaudą, bet
niekur žinios apie mūsų atos-
togas. Štai, mizerijos pagauta,
po musim aplipusia lempa pa-
rašiau "masterpiecą".

Tą šėdėvą ir spausdiname:

Lietuvių tarpe mada jau yra,
Atostogauti prie Union Piero.

Taip aš kromelį mašinon kro-
(viau),
Myniau ant gazo, ton pusėn šo-
(viau).

Čia ežero krantas, smėlis mal-
(nus).

Kepina saulė veidą ir šonus.
Kur nepaziūri — to margo

svieto,
Gi iš Chicago čia prikuždėta.
Visi jie garsūs, džiaugsmiais da-
(linas),

Apie juos rašo A. Valentinas.
Dvi aš savaitės čia išstupėjau,
Ir Valentinas nepastebėjo.

"Draugan" nerašė nei pusės žo-
(džio),
Nors meilų šypsnį kasdien jam
(rodžia).

Kad jam pakliūčiau po plunks-
(nos raitais),
Pirksiu bikinį sekanciais metais.

Nenormalūs gimimai

— Mamytė, — klausia ma-
žiukas, ar tavo irgi gandra at-
nešė?

— Taip, — atsako motina.
— O senelį ir bobutę irgi
gandra?

— Taip, gandra.
— Keista, kad mūsų šeimoj
niekas negimė normaliai, — nu-
stamba berniukas.

Isakymai

Kurį laiką stebėjęs kalinį ak-
menis besikandant, kapelionas
tarė:

— Atrodo, akmenų krūva ne-
mažėja.

— Ne. Su jais, kaip su dešim-
timis isakymų: gali juos skal-
dyt, nesilaikyti, o jie nemažėja.

Stiprūs nervai

Poilsio vietoje kilo gaisras,
prie grupės žiopių, spoksantių
į ugniagesius, prisijungę dar
vienas.

— Visai nesuprantu, kodėl
visi puolė į tokią paniką?! At-
kreipkite dėmesį į mane. Kilus
gaisrui, aš ramiai pakilau iš lo-
vos, surūčiau popirosą ir pra-
dėjau rengtis. Be to, du kartu
keičiau kaklaraistį, kuris netiko
prie parškinį.

— Taip, tai nuostabus susi-
valdymas. Bet kodėl gi tamtos
neužsimovėte kelnų?



Kyla vėjas niekadėjas,
Skryblius gatvę ridinėjas.